

*Strategia Rozwoju Lokalnego
Kierowanego przez Społeczność
objęta*

Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020

*Stowarzyszenie
Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei*

Grudzień 2017

Spis treści

I CHARAKTERYSTYKA LGR.....	3
1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia.....	3
2. Obszar	3
3. Potencjał LGR.....	5
3.1 Opis sposobu powstania i doświadczenie LGR	5
3.2 Opis struktury LGR.....	6
II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR	8
III DIAGNOZA	11
1. Charakterystyka demograficzna.....	11
2. Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości i sektora społecznego	12
3. Charakterystyka rynku pracy – zatrudnienie i bezrobocie.....	16
4. Opieka społeczna	17
5. Potencjał turystyczny, dziedzictwo kulturowe, kultura	18
6. Zagospodarowanie przestrzenne, ochrona środowiska, gospodarka komunalna.....	20
7. Podsumowanie	21
IV ANALIZA SWOT	23
V CELE I WSKAŹNIKI.....	27
VI SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU.....	46
VII PLAN DZIAŁANIA.....	48
VIII BUDŻET LSR.....	49
IX PLAN KOMUNIKACJI.....	51
X ZINTEGROWANIE	52
XI MONITORING I EWALUACJA.....	55
XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	58
Spis rysunków	59
Spis tabel.....	59
Spis wykresów	59
Bibliografia	60
Załączniki.....	61

I Charakterystyka LGR

1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia

Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei (LGR) jest formą partnerstwa, działa jako stowarzyszenie „specjalne” posiadające osobowość prawną. LGR wpisana została do Krajowego Rejestru Sądowego dnia 09.07.2009 r. pod numerem KRS 0000332939 Postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ VII Wydział Gospodarczy KRS.

Dokumentami regulującymi działalność Stowarzyszenia są:

- *Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach* (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności* (Dz. U. z 2015 r. poz. 378);
- *Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1358);
- *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15.05.2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające Rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011* (Dz. Urz. UE L 149 z 20.05.2014);
- *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006* (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013);
- *Program Operacyjny Rybactwo i Morze – projekt przyjęty przez Radę Ministrów dnia 21.10.2014 r.;*
- *Statutu Stowarzyszenia z dnia 1 grudnia 2015 r. uchwalonego przez Walne Zebranie Członków*, który reguluje zasady działalności Stowarzyszenia, w tym określa cele i kierunki działań. Statut określa strukturę LGR oraz kompetencje poszczególnych organów. Aktualizacji oraz zmian w Statucie dokonuje Walne Zebranie Członków. Statut stanowi załącznik nr 3 do wniosku o wybór LSR.

2. Obszar

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei (LGR) działa na obszarze 7 gmin województwa pomorskiego. Gminy wiejskie Pruszcz Gdański oraz Cedry Wielkie położone są w powiecie gdańskim, a Miasto Krynica Morska, gmina miejsko-wiejska Nowy Dwór Gdański oraz gminy wiejskie Ostaszewo, Stegna i Sztutowo położone są w powiecie nowodworskim. Wszystkie gminy pozostają ze sobą w bezpośrednim lub dalszym sąsiedztwie, tworząc jeden obrys, co sprawia, że są spójne przestrzennie (rysunek 1).

Rysunek 1 Obszar działania LGR Rybacka Brać Mierzei

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Członkami Stowarzyszenia są samorządy, przedsiębiorcy, rybacy, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne.

Obszar gmin, które wchodzi w skład LGR zajmuje 940 km². Dokładne dane na temat gmin przedstawia tabela 1. Średnia gęstość zaludnienia na omawianym obszarze w 2014 r. wynosiła 73 osoby na 1 km². Była niższa niż średnia gęstość zaludnienia w Polsce (123) i województwie pomorskim (126).

Tabela 1 Dane gmin wchodzących w skład LGR Rybacka Brać Mierzei

Jednostka terytorialna	Identyfikator gminy	Rodzaj gminy	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności stan na dzień 31.12.2013 r.
Pruszcz Gdański	220404 2	wiejska	144	24 734
Cedry Wielkie	220402 2	wiejska	124	6 848
Krynica Morska	221001 1	miejska	116	1 351
Nowy Dwór Gdański	221002 3	miejsko-wiejska	213	18 169
Ostaszewo	221003 2	wiejska	61	3 213
Stegna	221004 2	wiejska	170	9 949
Sztutowo	221005 2	wiejska	112	3 650
Razem LGR			940	67 914

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Trzy z gmin wchodzących w skład LGR – Stegna, Sztutowo i Krynica Morska położone są w bezpośrednim sąsiedztwie Zatoki Gdańskiej, a dwie z nich – Sztutowo i Krynica Morska również w sąsiedztwie Zalewu Wiślanego. Cały obszar charakteryzuje się bogactwem sieci hydrograficznej, którą tworzą rzeka Wisła i jej liczne ramiona rozlewowe oraz rozbudowany system różnych form drenażu i przepływu. Bliskość różnych akwenów wodnych oraz rozbudowana sieć wodna mają istotny wpływ na charakter obszaru – rybackość. Województwo pomorskie, w obrębie którego położone są gminy wchodzące w skład LGR znajduje się na najwyższej w skali kraju lokacie wskaźnika rybackości.

3. Potencjał LGR

3.1 Opis sposobu powstania i doświadczenie LGR

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei zarejestrowane zostało w KRS 9 lipca 2009 r. Budowa partnerstwa rozpoczęła się jednak znacznie wcześniej – pierwsze spotkania miały miejsce w 2008 r. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele sektorów: publicznego, gospodarczego oraz społecznego i przedstawiciele społeczności rybackiej. Początkowo działalność LGR obejmowała obszar trzech gmin: Krynica Morska, Stegna i Sztutowo. Na początku roku 2009 odbyło się spotkanie założycielskie, na którym wybrano organy statutowe Stowarzyszenia i przyjęto Statut oraz zdecydowano o powstaniu stowarzyszenia zwykłego. Zmian w statucie, które dostosowywały dokument do wymagań Lokalnej Grupy Rybackiej dokonano w listopadzie 2009 r. Od września do grudnia tego samego roku do Stowarzyszenia dołączały kolejne gminy (Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie, Nowy Dwór Gdański, Ostaszewo), które są członkami LGR do dziś. Celem Stowarzyszenia było powstanie Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (LSROR), na realizację której LGR starał się o środki w ramach Osi 4 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007–2013”.

Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei w ramach opracowanej LSROR na lata 2007–2013 realizowała zadania w ramach 4 celów ogólnych:

- Wyższe dochody społeczeństwa rezultatem bardziej efektywnego wykorzystania położenia geograficznego i potencjału sektora rybackiego.
- Podniesienie jakości życia mieszkańców.
- Poprawa warunków życia i gospodarowania w zakresie infrastruktury techniczno-bytowej.
- Rozwój turystyki w poszanowaniu zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego.

Do najważniejszych operacji zrealizowanych w ramach wdrażania Strategii należą:

- Ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności oraz przywracanie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej.
- Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa.
- Restrukturyzacja lub reorientacja działalności gospodarczej oraz dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem.
- Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa.

W ramach wdrażania LSROR na lata 2007–2013 na obszarze LGR wybrano do realizacji 107 operacji. Wartość umów podpisanych z Urzędem Marszałkowskim dla wniosków, dla których została wypłacona pomoc finansowa wyniosła 17 768 000,80 zł, natomiast budżet po ostatnim aneksie wynosił 19 777 110,52 zł, co oznacza iż wykorzystano 90% budżetu.

Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei w okresie 2007–2013 realizowała również projekt współfinansowany ze środków osi 3 PO RYBY 2007–2013 – *Rozwój nowych rynków i kampanie promocyjne* na kwotę 170 394,60 zł.

3.2 Opis struktury LGR

Najwyższą władzą Stowarzyszenia LGR jest Walne Zebranie Członków (WZC). Do kompetencji WZC należy przede wszystkim uchwalanie kierunków programu działania Stowarzyszenia, ustalanie liczby członków oraz wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej, uchwalanie zmian Statutu, uchwalanie regulaminów.

Organem wykonawczo-zarządzającym LGR jest Zarząd, który składa się 4 osób na stanowiskach: Prezes Zarządu, 2 Wiceprezesów oraz 1 Członek. Prezes Zarządu upoważniony jest do reprezentowania Stowarzyszenia oraz kieruje pracami Zarządu, biura i reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz. Członkowie Zarządu wykonują zadania według podziału dokonanego przez Prezesa Zarządu oraz stosownych przepisów prawnych: Statutu, uchwał Walnego Zebrania Członków i Zarządu oraz regulaminów. Jeden z Wiceprezesów Zarządu jest przedstawicielem sektora rybackiego, co z racji charakteru Stowarzyszenia ma istotny wpływ na jego zarządzanie oraz funkcjonowanie.

Kontrola bieżącej działalności Stowarzyszenia należy do kompetencji Komisji Rewizyjnej, która składa się z 3 osób: Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz jednego Członka.

Organem decyzyjnym Stowarzyszenia jest Rada. W skład Rady wchodzi 15 osób, z czego 6 osób to przedstawiciele sektora rybackiego (40%), 4 osoby z sektora publicznego (27%), 2 osoby z sektora społecznego, 1 osoba z sektora gospodarczego i 2 mieszkańców nie związanych z żadnym z sektorów. Wśród członków Rady znajduje się 5 kobiet oraz 2 osoby poniżej 35. roku życia. Dane nt. wszystkich członków Rady przedstawia załącznik nr 4 do wniosku o wybór LSR. Rada działa w oparciu o Regulamin Rady stanowiący załącznik nr 9 do wniosku o wybór LSR. Podczas podejmowania decyzji dotyczących oceny i wyboru operacji każdorazowo w składzie Rady zachowane będą parytety, zgodnie z *Procedurą wyboru i oceny operacji*, stanowiącej załącznik nr 9 do wniosku o wybór LSR, w której uregulowano takie kwestie jak podpisywanie deklaracji bezstronności oraz prowadzenia rejestru interesów członków Rady – szerzej opisane w rozdziale VI.

Członkami Stowarzyszenia są przedstawiciele trzech sektorów: publicznego, społecznego oraz gospodarczego, a także mieszkańcy obszaru. Stowarzyszenie na dzień 31 października 2015 r. zrzeszało 110 członków w tym 9 z sektora publicznego, 32 z sektora społecznego, 69 z sektora gospodarczego. Wśród przedstawicieli sektora publicznego znajduje się po 1 delegacie z każdej z gmin wchodzących w skład LGR, reprezentant powiatu nowodworskiego oraz reprezentant Żuławskiego Ośrodka Kultury i Sportu. Przedstawiciele sektora publicznego stanowią 8% wszystkich członków. Reprezentantami sektora społecznego są osoby czynnie działające w organizacjach społecznych (stowarzyszeniach, fundacjach, grupach formalnych) – stanowią 29% składu. Najliczniej reprezentowany wśród członków jest sektor gospodarczy – 63% członków. Wśród przedstawicieli przedsiębiorców 80% stanowią osoby związane z sektorem rybackim (rybacy lub członkowie rodzin, pracownicy gospodarstw rybackich), a wśród wszystkich członków ich udział wynosi 50%. Z racji charakteru Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) wysoki udział osób związanych z sektorem rybackim wśród członków LGR jest uzasadniony. Obszar działania Stowarzyszenia jest bardzo mocno powiązany z rybactwem i rybołówstwem, w związku z czym sam sektor ma wysoki wpływ na rozwój całego obszaru. Dodatkowo zaznaczyć należy, iż 19 członków Stowarzyszenia realizowało projekty w ramach wdrażania LSROR na lata 2007–2013, co przełoży się na wykorzystanie doświadczenia w realizacji niniejszej LSR.

Kadra Biura LGR składa się z dwóch stanowisk – kierownik biura oraz pracownik ds. organizacyjnych. Na stanowiskach tych szczegółowy zakres zadań określa regulamin pracy biura

oraz opis stanowisk, stanowiący załącznik nr 16 do Wniosku o wybór LSR. Osoby zatrudnione na obydwu stanowiskach posiadają wiedzę oraz udokumentowane doświadczenie adekwatne do zakresu obowiązków. Pracownik biura ds. organizacyjnych dodatkowo posiada udokumentowane doświadczenie (umowa o pracę oraz zakres obowiązków) w sporządzaniu wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność w ramach PO RYBY 2007–2013. Informacje nt. wiedzy i doświadczenia pracowników Biura przedstawia załącznik nr 16 do wniosku o wybór LSR.

Dla pracowników Biura oraz Członków organu decyzyjnego jakim jest Rada Stowarzyszenia na lata 2016–2023 określono Plan szkoleń, który stanowi załącznik nr 14 do wniosku o wybór LSR. W Planie szkoleń uwzględniono zagadnienia niezbędne do prawidłowej realizacji LSR, takie jak przygotowanie do wdrażania LSR, procedury wyboru oraz oceny wniosków czy ewaluacji i monitorowania. Przewidziano również szkolenia doszkalające umiejętności pracowników w celu sprawnej obsługi wdrażania LSR.

Biuro LGR działa w oparciu o Regulamin pracy Biura (załącznik nr 15 do wniosku o wybór LSR), w którym uregulowano kwestie związane z odpowiedzialnością na poszczególnych stanowiskach oraz wymaganymi kompetencjami. Opis stanowisk precyzujący podział obowiązków i zakres odpowiedzialności pracowników Biura stanowi załącznik nr 13 do wniosku o wybór LSR. W opisie stanowisk uwzględniono osobę odpowiedzialną za współpracę i animację, a także określono stanowisko, na którym świadczone będzie doradztwo wraz z opisem sposobu pomiaru jakości świadczonego doradztwa.

II Partycypacyjny charakter LSR

Prace nad Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) prowadzone były przy aktywnym udziale lokalnej społeczności. Podczas prac nad dokumentem na każdym etapie wykorzystane zostały różne metody partycypacji. Od początku konsultacji związanych z powstaniem LSR, na stronie internetowej rybackabrac.pl oraz w Biurze LGR dostępne były ankiety dotyczące wypracowania analizy SWOT, określenia celów i metod komunikacji oraz fiszka projektowa do zgłaszania propozycji projektów przez mieszkańców. Mieszkańcy mieli również możliwość kontaktu osobistego z pracownikiem biura w godzinach jego pracy, kontaktu online poprzez komunikator na portalu społecznościowym *Facebook* oraz możliwość kontaktu mailowego.

Podczas realizowania etapu I – definiowania potrzeb i problemów, w każdej gminie wchodzącej w skład LGR odbyły się otwarte konsultacje społeczne, które miały charakter informacyjno-warsztatowy. Spotkania miały miejsce w dniach 19–25 sierpnia 2015 r. Podczas części warsztatowej mieszkańcy wskazywali mocne i słabe strony obszaru oraz szanse i zagrożenia niezbędne do wypracowania analizy SWOT. Określali również problemy występujące na obszarze oraz wskazywali cele, do których powinna dążyć LGR poprzez wdrażanie Strategii. Przeprowadzono badania ankietowe dotyczące analizy SWOT. W warsztatach na obszarze wszystkich gmin uczestniczyło w sumie 35 osób. Podczas I etapu prac powołany został Zespół ds. LSR, który spotykał się na każdym kolejnym etapie prac.

W trakcie prac etapu II – określenie celów i ustalenie ich hierarchii, przeprowadzono badanie ankietowe, w którym mieszkańcy wskazali jakich działań na obszarze LGR oczekują, jakie powinny być efekty wdrażania LSR oraz do kogo powinny być skierowane. Przeprowadzono także otwarty konkurs na projekty do realizacji w ramach LSR zgłoszone przy pomocy fiszki udostępnionej na stronie internetowej oraz indywidualne konsultacje z autorami pomysłów. Nad określeniem celów pracowano również podczas spotkań otwartych, które odbyły się w każdej gminie, opisanych przy etapie I. Do wstępnego określenia wskaźników wykorzystano również raport z badania ewaluacyjnego przeprowadzonego w czerwcu 2015 r. na potrzeby oceny *ex-post* stopnia realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei na lata 2010–2015. Z przeprowadzonego badania wynikało, iż poziomy niektórych założonych wskaźników nie odzwierciedlały zapotrzebowania. Informacje te wykorzystano do oszacowania wskaźników LSR.

Podczas etapu III tworzenia LSR – określenia zasad wyboru operacji oraz ustalania kryteriów wyboru, odbył się wywiad grupowy z przedstawicielami sektora publicznego. Wzięło w nim udział 6 osób. Do opracowania tej części Strategii wybrano przedstawicieli sektora publicznego z racji posiadanej wiedzy i znajomości procedur. Wykorzystano również badanie opinii mieszkańców poprzez spacerów badawcze, które odbyły się w dniach 25-27 listopada 2015 r. we wszystkich gminach wchodzących w skład LGR. Pracownicy Biura LGR przeprowadzili rozmowy z 40 osobami, które pytano m.in. o to, jakie powinny być efekty wdrażania LSR. Mieszkańcom zadawano również pytanie o to, czym według nich są działania innowacyjne. Ze wszystkich rozmów określono definicję innowacyjności, która służyła będzie premiowaniu projektów w ramach oceny. Odpowiedzi mieszkańców pomogły w ustaleniu działań, które należy promować w ramach kryteriów. Podsumowaniem spacerów jest notatka, która udostępniona została na stronie internetowej LGR.

W toku prac nad opracowywaniem zasad monitoringu i ewaluacji (etap IV) również przeprowadzono wywiad grupowy – uczestniczyli w nim przedstawiciele sektora gospodarczego (6 osób). Wspólnie zastanawiano się nad metodami i ramami czasowymi monitoringu oraz badań ewaluacyjnych. Przedstawiciele sektora gospodarczego, z racji posiadanego doświadczenia w przeprowadzaniu podobnych działań, dzielili się informacjami na temat najskuteczniejszych rozwiązań. Do opracowania zasad monitoringu i ewaluacji wykorzystano również wnioski z przeprowadzonych rozmów w ramach spaceru badawczego, opisanego w poprzednim etapie.

Plan komunikacji, zakładany jako etap V, przygotowywano z myślą o odbiorcach działań. Z racji charakteru obszaru i znaczenia rybactwa dla rozwoju – do rozmów zaproszono przedstawicieli sektora rybackiego. W przeprowadzonym wywiadzie wzięło udział 5 osób. W celu dotarcia do jak największej ilości mieszkańców przeprowadzono również badanie ankietowe, w którym zapytano jakie metody komunikacji należy wykorzystać, aby dotrzeć do jak największej liczby odbiorców działań. Posłużono się również wyżej wspomnianym raportem z badania ewaluacyjnego, w którym wskazano, jakie już stosowane metody okazały się najskuteczniejsze. Z badania ewaluacyjnego wynika, iż najskuteczniejszym sposobem informowania mieszkańców o działaniach jest strona internetowa LGR. Dlatego też wykorzystano ją do opracowywania niniejszej Strategii. W celu szerszych konsultacji wszystkie poszczególne elementy Strategii udostępniane były na stronie rybackabrac.pl wraz z formularzami do zgłaszania uwag.

Internet jako najskuteczniejsze narzędzie komunikacji wykorzystano również do prowadzenia konsultacji online, za pośrednictwem portalu społecznościowego *Facebook*. Pracownik LGR odpowiadał na pytania mieszkańców od poniedziałku do piątku (z wyłączeniem dni świątecznych) w godzinach 10.00–14.00.

Informacje zebrane za pośrednictwem formularzy oraz konsultacji online zostały przeanalizowane pod kątem zgodności i poprawności. Uwagi, które uznano za zasadne zostały uwzględnione w poszczególnych częściach Strategii.

W dniu 30 listopada 2015 r. odbyły się 3 wywiady podsumowujące prace nad LSR. W wywiadach uczestniczyli przedstawiciele sektora społecznego, gospodarczego – branża turystyczna oraz rybakami. W wywiadach uczestniczyło 11 osób. Zapoznano się z wypracowanym materiałem oraz naniesiono drobne korekty w kwestiach zakresów tematycznych, kwot przyznawanego wsparcia i wskaźników oraz planu komunikacji.

Metody zastosowane na poszczególnych etapach prac przedstawia tabela 2.

Tabela 2 Partycypacyjne metody tworzenia LSR z podziałem na etapy

Metoda partycypacji	Etap I	Etap II	Etap III	Etap IV	Etap V
Spotkania gminne	X	X			
Wywiad grupowy (I)			X	X	X
Wywiad grupowy (II)		X	X		X
Dyżur pracownika online	X	X	X	X	X
Badanie ankietowe	X	X			X
Spacer badawczy			X	X	
Formularz zgłaszania uwag	X	X	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne

Do prac nad LSR wykorzystano 6 różnych metod partycypacji, stosując na poszczególnych etapach wybrane, odpowiednie do opracowywanych zadań. W każdym etapie zastosowano co

najmniej 4 metody. Nad opracowywaniem zebranego materiału pracował Zespół ds. LSR – powołany w sierpniu 2015 r. Do zadań Zespołu ds. LSR należało: wypracowanie koncepcji LSR, opracowanie diagnozy, planu włączenia społeczności, określenia grup docelowych oraz defaworyzowanych na podstawie zebranych materiałów, opracowanie projektu budżetu. Zespół odpowiadał również za usystematyzowanie zebranych informacji oraz nadanie dokumentowi ostatecznego kształtu, tak aby odpowiadał wymaganiom dokumentów regulujących. Członkowie Zespołu ds. LSR uczestniczyli w 6 spotkaniach warsztatowych oraz przeprowadzili szereg konsultacji z przedstawicielami sąsiednich Lokalnych Grup Rybackich oraz Lokalnych Grup Działania w celu wypracowania jak najlepszych rozwiązań. Współpraca dotyczyła w szczególności elementów takich jak procedury czy kryteria wyboru.

Partycypacyjność LSR nie została zakończona. Przewiduje się dalsze konsultacje społeczne, w momentach istotnych z punktu widzenia wdrażania niniejszej Strategii. Uregulowania prawne pozwalają dokonywać aktualizacji dokumentu w sytuacjach tego wymagających. W trakcie wdrażania LSR, uwagi i zastrzeżenia mieszkańców poddawane będą analizie i na ich podstawie możliwe będzie dokonywanie zmian w zakresie doradztwa czy też w Planie komunikacji z lokalną społecznością. Zgodnie z *Procedurą aktualizacji LSR* stanowiącą załącznik nr 1 do LSR, informacje o planowanych zmianach udostępnione zostaną do publicznej wiadomości za pomocą strony internetowej, do dalszej konsultacji społecznej. Każda dokonana zmiana również zostanie upubliczniona.

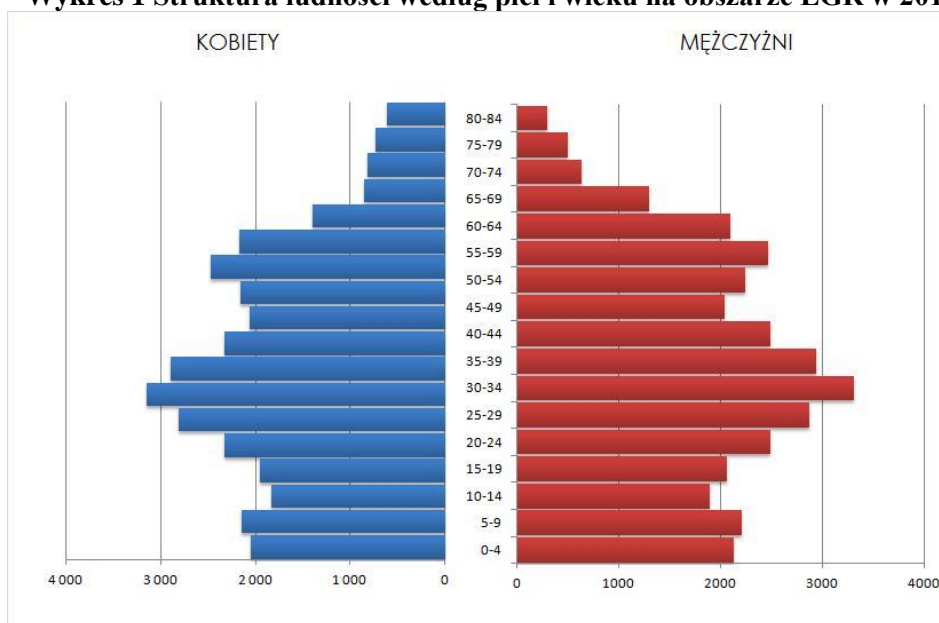
W kwestiach istotnych dla sektora rybackiego z racji charakteru obszaru oraz niniejszej Strategii, przewiduje się spotkania z przedstawicielami sektora rybackiego.

III Diagnoza

1. Charakterystyka demograficzna

Obszar działania LGR na dzień 31 grudnia 2013 r. według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) zamieszkiwało 67 914 osób¹, w tym 33 774 mężczyzn i 34 140 kobiet. W roku 2014 obszar LGR zamieszkiwało 68 975 osób, w tym 34 190 mężczyzn i 34 785 kobiet. Cechą charakterystyczną obszaru jest tendencja wzrostowa liczby ludności w latach 2009–2013. Strukturę ludności według płci i wieku w 2014 roku przedstawia wykres 1. Najliczniejszymi grupami, zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet, były osoby w wieku 30–34 lata.

Wykres 1 Struktura ludności według płci i wieku na obszarze LGR w 2014 r.

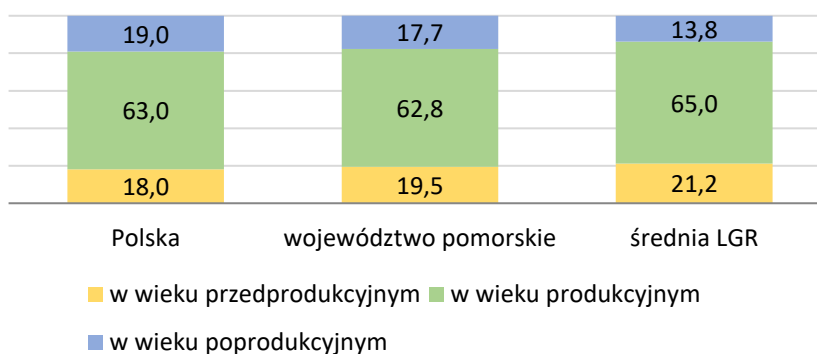

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zwrócić uwagę należy na wysoki udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem (21,2%), który w 2014 r. był wyższy niż w Polsce (18%) i województwie pomorskim (19,5%), a także na niski udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym (13,8%), niższy niż w Polsce (19%) i województwie pomorskim (17,7%), co przedstawiono na wykresie 2. Na przestrzeni lat 2009–2014 widoczny był jednak spadkowy trend udziału osób w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnący trend osób w wieku poprodukcyjnym.

¹ Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl.

Wykres 2 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności w Polsce, województwie pomorskim oraz na obszarze LGR w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na wysoki udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym na obszarze LGR wpływ miał wysoki przyrost naturalny, który w 2014 r. w przeliczeniu na 1 000 osób wyniósł 3,8 i był wyższy niż w Polsce (-0,03) i w województwie pomorskim (1,9). Na przestrzeni lat 2009–2014 przyrost naturalny na 1 000 ludności utrzymywał się na poziomie dodatnim, osiągając najwyższy wynik w 2012 r. (4,2), a najniższy w 2013 r. (3,3).

Na wysoki udział osób w wieku produkcyjnym wpływ ma dodatnie saldo migracji na 1 000 osób, które w 2014 r. na terenie LGR wyniosło 10,9, w Polsce -0,4, a w województwie pomorskim 0,9. W latach 2009–2014 saldo migracji na 1 000 osób ulegało wahaniom, osiągając najkorzystniejszy wynik w 2010 r. (15,4), a najslabszy w 2014 r.

Prognozy ludności z 2014 r. szacują, iż do 2030 r. liczba ludności w województwie pomorskim zwiększy się o 38 201 osób, co w porównaniu z Polską stawia województwo w bardzo korzystnym położeniu, gdyż na obszarze kraju szacuje się zmniejszenie liczby ludności do 2030 r. o 1 310 586 osób.

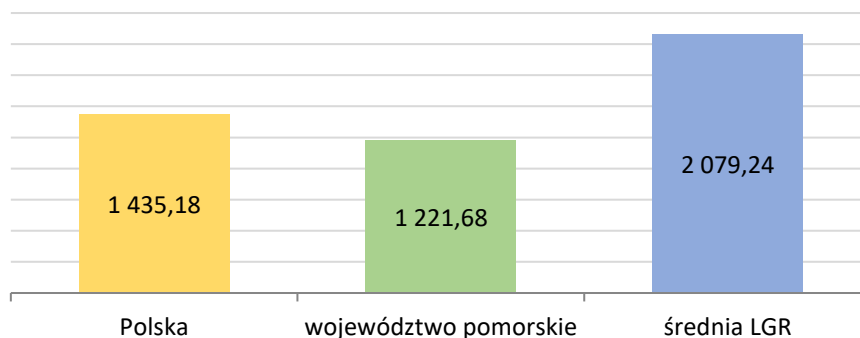
2. Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości i sektora społecznego

Parametrami obrazującymi jakość gospodarki obszaru są m.in. dochody własne oraz podatkowe gmin. Dochód podatkowy gmin wchodzących w skład LGR oraz województwa pomorskiego obliczony został na podstawie wskaźnika G dla gmin publikowanego przez Departament Finansów Samorządu Terytorialnego Ministerstwa Finansów. Wskaźnik dla obszaru LGR policzony został jako średnia arytmetyczna wskaźników G dla gmin tworzących obszar LSR. Natomiast dochód podatkowy dla województwa pomorskiego obliczono jako średnią arytmetyczną ze wskaźników G wszystkich gmin leżących w granicach administracyjnych województwa. Wysokość wskaźnika dla Polski za 2013 r. ujętego w opracowaniu została opublikowana przez Ministerstwo Finansów jako wskaźnik gminny Gg dla kraju².

Dochód podatkowy na obszarze LGR w przeliczeniu na 1 mieszkańca za 2013 r. wynosił 2 079,24 zł – był wyższy niż w Polsce (1 435,18 zł) i województwie pomorskim (1 221,68 zł), co przedstawiono na wykresie 3.

² Strona internetowa Ministerstwa Finansów, mf.gov.pl.

Wykres 3 Dochód podatkowy gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2013 r. – porównanie średniej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zwrócić uwagę należy na fakt, iż dochody podatkowe na 1 mieszkańca znacznie różnią się w poszczególnych gminach wchodzących w skład LGR. Najwyższy dochód podatkowy w 2013 r. odnotowano w Mieście Krynica Morska (3 809,10 zł), natomiast najniższy w Mieście i Gminie Nowy Dwór Gdański (1 035,34 zł).

Udział dochodów własnych gmin wchodzących w skład LGR w dochodach ogółem w 2014 r. wynosił 56,95% – był wyższy niż w Polsce (55,37%) i województwie pomorskim (54,74%). Dochody własne gmin na obszarze LGR w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 2 193,18 zł – były niższe niż w Polsce (2 198,75 zł) i województwie pomorskim (2 339,88 zł). Wydatki gmin na 1 mieszkańca na obszarze LGR wynosiły 4 032,81 zł i były wyższe niż w Polsce (4 021,24 zł) oraz niższe niż w województwie pomorskim (4 271,88 zł).

Udział podatku od osób fizycznych w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca na obszarze LGR wynosił 565,18 zł – był niższy niż w Polsce (783,51 zł) i w województwie pomorskim (793,71 zł). Udział podatku od osób prawnych w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa na obszarze LGR wynosił 29,01 zł – również był niższy niż w Polsce (55,36 zł) i w województwie pomorskim (59,71 zł).

Obszar LGR charakteryzuje wyższa niż w Polsce i województwie pomorskim przedsiębiorczość mieszkańców, która widoczna jest przy porównaniu wskaźnika podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności. W 2014 r. wskaźnik ten wyniósł 1 168 i był wyższy niż w Polsce (1 071) oraz niższy niż w województwie pomorskim (1 199). W latach 2009–2014 utrzymywał się na zbliżonym poziomie, osiągając najniższy wynik w 2009 r. (1 086), a najwyższy w roku 2014. Również liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2014 r. przedstawiała się korzystnie i wyniosła 141 – była wyższa niż w Polsce (93) i województwie pomorskim (112). W latach 2009–2014 utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2014 r. na obszarze LGR wynosiła 92 – była wyższa niż w Polsce (77) i województwie pomorskim (86), a na przestrzeni lat 2009–2014 nie ulegała większym wahaniom. Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2014 r. wynosiła na obszarze LGR 180 – była wyższa niż w Polsce (170) oraz niższa niż w województwie pomorskim (191). Wskaźniki przedsiębiorczości przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Wskaźniki przedsiębiorczości w Polsce, województwie pomorskim oraz na obszarze LGR w 2009 i 2014 r.

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności		Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności		Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014
Polska	981	1 071	92	93	74	77	152	170
województwo pomorskie	1 118	1 199	113	112	83	86	173	191
średnia LGR	1 086	1 168	131	141	88	92	165	180

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wysoka przedsiębiorczość widoczna jest jednak tylko w danych statystycznych. Z konsultacji społecznych wynika, iż wysokie wskaźniki nie odzwierciedlają faktycznej sytuacji. Wynika to z faktu, iż większość zarejestrowanych działalności prowadzonych jest sezonowo w okresie letnim, natomiast na czas od września do maja lub czerwca przedsiębiorcy dokonują zawieszenia działalności, co nie odzwierciedla się w przypisanych numerach REGON.

Najwięcej podmiotów w 2014 r. zarejestrowanych było w sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów (wg klasyfikacji PKD 2007³) – 1 682 podmioty, co stanowiło 20,88% wszystkich podmiotów na obszarze LGR. Istotną funkcję pełniły również podmioty zarejestrowane w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe, w której zarejestrowanych było 1 009 podmiotów, co stanowiło 12,53% wszystkich oraz w sekcji F – działalność związana z budownictwem – 976 podmiotów stanowiących 12,12% wszystkich. W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – bardzo istotnej dla rozwoju turystyki i ważnej dla generowania ruchu turystycznego zarejestrowanych było 917 podmiotów, co stanowiło 11,39% wszystkich. Branżą, bezpośrednio związaną z turystyką oprócz zakwaterowania i usług gastronomicznych jest również działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – sekcja R. Zarejestrowanych w tej sekcji w 2014 r. było 108 podmiotów, co stanowiło 1,34%. Najwięcej podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2014 r. działało w Mieście Krynica Morska (3 588), natomiast najmniej w Gminie Cedry Wielkie (733).

Istotnym z punktu widzenia analizy gospodarki na omawianym obszarze jest sektor rybacki, z racji położenia terenów LGR przy nadbrzeżu Morza Bałtyckiego oraz w pobliżu Zalewu Wiślanego. Rybołówstwo i powiązane z nim branże, takie jak przetwórstwo, usługi portowe czy działalność handlowa, wnoszą znaczący wkład w gospodarkę lokalną.

Na obszarze LGR działa 10 portów – Jantar, Kąty Rybackie (I i II), Krynica Morska (I i II), Mikoszewo, Piaski (I i II), Stegna, Sztutowo. W 2014 r. (wg stanu na dzień 6 października 2014 r.) wpisanych do rejestru statków rybackich objętych limitem zdolności połowowej polskiej floty rybackiej w portach tych było 78 statków, z czego 56 o długości poniżej

³ Polska Klasyfikacja Działalności 2007, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. z 2007 r. Nr 251 poz. 1885 z późn. zm.).

8 m. Zgodnie z danymi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁴ oraz Morskiego Instytutu Rybołówstwa (MIR) w Gdyni w sektorze rybackim w 2014 r. zatrudnione były 132 osoby, z czego 118 jako pracujące na morzu, a 14 jako pracujące na lądzie. Niskie zatrudnienie w rybołówstwie stanowi problem obszaru. Zgodnie z danymi zawartymi w formularzach RRW-19⁵ za 2014 r. sezonowo zatrudnione były 4 osoby. Zdaniem mieszkańców dane te nie odzwierciedlają prawdziwego problemu, jakim jest nieudokumentowana praca sezonowa. Większość osób pracujących w miesiącach letnich nie jest zatrudnianych na podstawie umowy o pracę, w związku z czym statystyki nie ujawniają problemu sezonowości wśród rybaków. Wśród statków wpisanych do rejestru na zdecydowanej większości zarejestrowany jest 1 armator oraz 1 członek załogi. Wynika to z faktu, iż większość jednostek to statki poniżej 8 m (72%), z których w głównej mierze połowy ryb są niskie. Takie jednostki ze względu na niewielką ilość wyławianych ryb dokonują sprzedaży głównie z burty oraz połowów na użytek własny. Według danych z formularzy RRW-19 w 2014 r. wartość produkcji na obszarze LGR wyniosła 3 263 000,00 zł, co stanowiło 3,87% wartości w województwie pomorskim. Wyładunki jednostek zarejestrowanych wynosiły 1 034 tony – 1,83% wyładunków województwa pomorskiego. Biorąc pod uwagę wskaźnik rybackości województwa oraz fakt, iż 4 z 7 gmin wchodzących w skład LGR leży w bezpośrednim sąsiedztwie Morza Bałtyckiego i Zalewu Wiślanego – wartość produkcji na obszarze jest bardzo niska.

Największy wyładunek ryb w 2014 r. odnotowano w portach Piaski I i Piaski II – odpowiednio 281 695 kg i 216 489 kg. Najmniejsze wyładunki generowały porty Mikoszewo – 8 263 kg oraz Stegna – 2 696 kg. Gatunki ryb poławianych w największych ilościach to śledź – 497 529 kg, stornia (flądra) – 318 272 kg oraz dorsz – 141 526 kg⁶.

Udział dochodów gmin wchodzących w skład LGR w dziale rybactwo i rybołówstwo w dochodach ogółem w 2014 r. wynosił 0,928%, podczas gdy w województwie pomorskim 0,050%, a w Polsce zaledwie 0,007%.

Szansę rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki mieszkańcy widzą przede wszystkim we współpracy. Bardzo istotne jest powiązanie lokalnego produktu – jakim jest ryba – z rozwojem turystyki oraz dalej idącą przedsiębiorczością. Rozwój sektora rybackiego wpłynie na jakość świadczonych usług turystycznych i na rozwój rynku pracy. Dokładnie takie samo powiązanie mieszkańcy widzą w przypadku nawiązania współpracy pomiędzy sektorem rybackim i przedsiębiorcami świadczącymi usługi sprzedaży detalicznej i hurtowej. Wspieranie łańcuchów dostaw przyczyni się do rozwoju rynku zbytu dla produktów sektora rybackiego oraz jakości i ceny towaru dla sprzedawców i restauratorów, którzy będą mieli możliwość zakupu bezpośrednio od producenta. Z przeprowadzonych konsultacji wynika, iż brak jest w chwili obecnej takich działań.

Działalność społeczna mieszkańców to angażowanie się lokalnej społeczności w pracę dla dobra innych. Podzielić ją można na kilka grup: filantropię, członkostwo w zbiorowych działaniach na rzecz społeczności lokalnej czy wolontariat. Wysoki poziom kapitału społecznego buduje się poprzez silną i partnerską pozycję partnerów społecznych. Rozwój regionu w dużej mierze uzależniony jest od poziomu współpracy organów administracji publicznej oraz organizacji społecznych.

Oceny działalności sektora społecznego dokonuje się poprzez określenie liczby fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych na danym obszarze. W obrębie LGR w 2014 r. istniało 190 podmiotów działających w sektorze społecznym. Od 2009 liczba ta systematycznie wzrastała,

⁴ Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departament Rybołówstwa, Centrum Monitorowania Rybołówstwa.

⁵ Sprawozdanie o wynikach ekonomicznych statku rybackiego.

⁶ Wielkości wyładunków ryb w 2014 r. wg danych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

co świadczy o coraz aktywniejszej działalności mieszkańców. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2014 r. wynosiła 28 – była niższa od średniej w Polsce (33) i województwie pomorskim (33).

W badaniu ankietowym przeprowadzonym w ramach tworzenia LSR mieszkańcy wskazali, iż *słabe zaangażowanie lokalnej społecznej* jest jednym z największych problemów obszaru. Taki sam wniosek płynie z przeprowadzonych konsultacji społecznych – problem braku aktywności społecznej oraz współpracy i współdziałania międzysektorowego wskazywano na każdym spotkaniu gminnym. Zdaniem mieszkańców, w Strategii powinny znaleźć się działania angażujące społeczność i partnerów społecznych, jakimi są organizacje pozarządowe, w powstawanie silnej, wspólnej marki oraz działania podnoszące znaczenia ryb i rybołówstwa.

3. Charakterystyka rynku pracy – zatrudnienie i bezrobocie

Obszar LGR charakteryzuje się niskim zatrudnieniem i idącym za nim bezrobociem. Liczba osób pracujących na 1 000 ludności w 2014 r. na omawianym obszarze wynosiła 140, była niższa niż w Polsce (230) i województwie pomorskim (226). W latach 2009–2014 utrzymywała się na zbliżonym poziomie, najwyższy poziom osiągając w 2009 r. (152), a najniższy w 2012 r. (128).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2014 r. w województwie pomorskim wynosiło 4 011,59 zł, w powiecie gdańskim 3 646,31 zł, a w powiecie nowodworskim 3 350,00 zł. Wyniki obydwu powiatów były znacznie odbiegające od Polski, gdzie przeciętne średnie wynagrodzenie wyniosło 4 003,99 zł.

W 2013 r. na obszarze LGR zarejestrowane jako bezrobotne były 4 674 osoby, w tym 2 084 mężczyzn oraz 2 590 kobiet. Natomiast w 2014 r. zarejestrowanych jako bezrobotne było 4 059 osób, w tym 1 788 mężczyzn oraz 2 271 kobiet. Na przestrzeni lat 2009–2014 liczba osób bezrobotnych utrzymywała się na podobnym poziomie, najmniej zarejestrowanych było w 2009 r. (3 800), najwięcej zaś w 2013 r. (4 674).

Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym w 2013 r. na obszarze LGR wynosił 10,5% – był wyższy niż w Polsce (8,8%) i województwie pomorskim (7,8%). Od roku 2009 do roku 2013 wzrósł o 0,9% (tabela 4).

Tabela 4 Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym w Polsce, województwie pomorskim i na obszarze LGR w latach 2009–2014

Jednostka terytorialna	Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	7,7	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5
województwo pomorskie	7,0	7,1	7,3	7,8	7,8	6,7
średnia LGR	9,4	9,9	9,6	10,4	10,5	9,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwyższy wskaźnik osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w 2014 r. odnotowano w Mieście i Gminie Nowy Dwór Gdański (14,1%), natomiast najniższy w Gminie Pruszcz Gdański (4,0%).

W 2014 r. w powiecie gdańskim najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej (31,86%), następnie: zasadnicze zawodowe

(23,03%), policealne i średnie zawodowe (21,40%), wyższe (13,36%), najmniej zarejestrowanych posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące (10,36%).

W powiecie nowodworskim najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,76%) oraz gimnazjalne i poniżej (32,70%), kolejne policealne i średnie zawodowe (20,16%), średnie ogólnokształcące (7,46%), najmniej zaś zarejestrowanych posiadało wykształcenie wyższe (5,92%).

Na obszarze obydwu omawianych powiatów zarejestrowanych jako bezrobotne w 2014 r. było 6 195 osób. Dane osób bezrobotnych według wieku w statystykach dostępne są podobnie jak dane według wykształcenia – na poziomie powiatu. Analizując dane zbiorczo oraz oddzielnie dla każdego powiatu wysunąć można wniosek, iż odzwierciedlają one sytuację na obszarze LGR, gdyż są do siebie bardzo zbliżone. Najwięcej – 27,97% bezrobotnych z obszaru powiatów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25–34 lata. W podziale na powiaty w tej grupie wiekowej odnotowano w powiecie gdańskim 28,34%, a w powiecie nowodworskim 27,62% bezrobotnych. Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 35–44 lata, dla obydwu powiatów wynik wynosił 21,65%, w powiecie gdańskim 21,92%, w powiecie nowodworskim 21,38%. Osoby zarejestrowane w wieku 45–54 lata w obydwu powiatach stanowiły 18,84%, w powiecie gdańskim 17,56%, w powiecie nowodworskim 19,90%, osoby 55 lat i więcej, w obydwu powiatach stanowiły 16,55%, w powiecie gdańskim 17,43%, w powiecie nowodworskim 15,68%.

Stopa bezrobocia w 2014 r. w powiecie gdańskim wynosiła 8,2%, w powiecie nowodworskim 26,5%, w województwie pomorskim 11,1%, a w Polsce 11,4%.

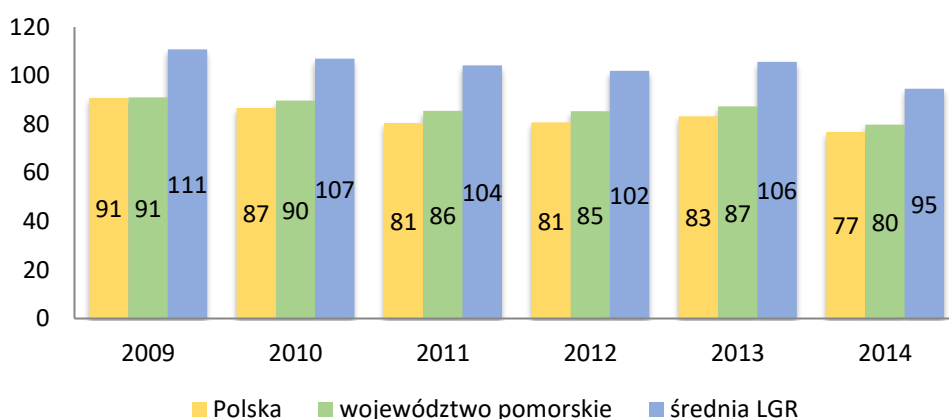
W przeprowadzonym przez LGR na przełomie maja i czerwca 2015 r. badaniu ankietowym, mieszkańcy oceniali stopień zadowolenia z rozwoju obszaru. Rynek pracy oraz rynek pracy w sektorze rybołówstwa i zarobki mieszkańców stanowiły dziedziny, w których zadowolenie jest najniższe.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby opracowania niniejszej Strategii w sierpniu 2015 r. na pytanie *Pana/Pani zdaniem największy problem obszaru LGR to?* Odpowiedź *sytuacja na rynku pracy (brak miejsc pracy, wysokie bezrobocie, poziom wynagrodzenia, kwalifikacje mieszkańców)* otrzymała 13,64% odpowiedzi, co uplasowało ją na 3. miejscu.

4. Opieka społeczna

Wynikiem niskiej liczby osób zatrudnionych oraz wysokiej liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne jest wysoka liczba osób korzystających z opieki społecznej. W 2014 r. ze świadczeń opieki społecznej na obszarze LGR korzystało 6 520 osób, co dało 95 osób w przeliczeniu na 1 000 ludności. Był to wynik wyższy niż w Polsce (77) i województwie pomorskim (80). W latach 2009–2014 wskaźnik ten ulegał wahaniom (wykres 4).

Wykres 4 Osoby objęte opieką społeczną w przeliczeniu na 1 000 ludności, Polska, w województwie pomorskim i na obszarze LGR w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Udział dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w 2014 r. na obszarze LGR wynosił 26,1% – był niższy niż w Polsce (28,3%) i województwie pomorskim (28,4%). Należy jednak zauważyć, iż w latach 2009–2014 nastąpił ponad piętnastoprocentowy spadek udziału dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek – w 2009 r. wynosił on 42,1%.

Wydatki gmin wchodzących w skład LGR na pomoc społeczną w 2014 r. stanowiły 13,11% wydatków ogółem – był to wynik niższy niż w Polsce (13,36%) i województwie pomorskim (13,79%). Istotna jest różnica wydatków na pomoc społeczną w poszczególnych gminach LGR: największe nakłady na pomoc społeczną w wydatkach ogółem odnotowało Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański – 21,59%, najniższe zaś Miasto Krynica Morska – 2,57%.

5. Potencjał turystyczny, dziedzictwo kulturowe, kultura

Obszar LGR z racji swojego położenia geograficznego posiada ogromny potencjał turystyczny. Posiadane walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz dziedzictwo kulturowe stwarzają warunki do rozwoju wszelkiego rodzaju turystyki (aktywnej, zdrowotnej, senioralnej itp.).

Niekwestionowaną mocną stroną obszaru jest różnorodność akwenów wodnych, stanowiąca o przystosowaniu dla turystów o różnych upodobaniach i zamiłowaniach. Osoby ceniące aktywny wypoczynek zagospodarować swój czas mogą na Pętli Żuławskiej, czy otwartym morzu. Miłośnicy plażowania do dyspozycji mają plaże nadmorskie oraz nadwiślane.

Potencjał turystyczny oraz dziedzictwo kulturowe są czynnikami spajającymi cały obszar. Cechą charakterystyczną wszystkich gmin jest posiadanie zabytków związanych z historią osadnictwa na Żuławach i Mierzei. Na całym obszarze występuje wiele obiektów architektury hydrotechnicznej, zabytków sakralnych, zagród holenderskich oraz domów podcieniowych. Każda z gmin wchodzących w skład LGR posiada zasoby dziedzictwa kulturowego, które może promować oraz przekazywać odwiedzającym. Do najważniejszych należą:

Gmina Cedry Wielkie⁷:

- Kościół w Trutnowach,
- Ruiny kościoła w Wocławach,

⁷ Strona internetowa Urzędu Gminy w Cedrach Wielkich, cedry-wielkie.pl.

- Kościół w Kiezmarku,
- Kościół w Cedrach Wielkich,
- Dom podcieniowy w Trutnowach oraz w Koszwałach.

Miasto Krynica Morska⁸:

- Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich.

Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański⁹:

- Domy podcieniowe w Myszewku, Marynowach, Lubieszewie oraz Cyganku,
- Kościół w Orłowie,
- Kościół w Lubieszewie,
- Kościół w Tui,
- Kościół w Kmiecinie.

Gmina Ostaszewo¹⁰:

- Wiatrak w Palczewie,
- Kościół w Jezierniku,
- Dom Podcieniowy w Nowej Kościelnicy.

Gmina Pruszcz Gdański¹¹:

- Skansen Żuławskich Maszyn Rolniczych w Mokrym Dworze,
- Stanica wodna w Wiślince.

Gmina Stegna¹²:

- Śluza „Gdańska Głowa” w Żuławkach,
- Wiatrak „Kozłak” w Drewnicy,
- Stacja Pomp „Chłodniewo” w Rybinie i „Osłonka” w Osłonce,
- Muzeum Bursztynnictwa w Jantarze.

Gmina Sztutowo¹³:

- Muzeum Stutthof w Sztutowie.

Na obszarze LGR występują również warunki do uprawiania sportów wodnych oraz turystyki aktywnej: trasy rowerowe, trasy nordic walking, trasy piesze.

Na terenie działania LGR mieszkańcy oraz turyści mają do dyspozycji 19 bibliotek, 6 obiektów związanych z kulturą i integracją społeczną (domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice) oraz 2 muzea.

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż *walory turystyczne (walory turystyczne, zasoby naturalne i kulturowe)* stanowią największy potencjał obszaru (28,57% odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazła się odpowiedź *uwarunkowania i tradycje związane z rybactwem* – 21,43%. Widać zatem, iż zarówno w walorach naturalnych jak i dziedzictwie kulturowym mieszkańcy widzą szansę i potencjał do rozwoju obszaru.

Wśród odpowiedzi dotyczących największego problemu obszaru najczęściej wskazywano *niezadowalającą ofertę spędzania czasu wolnego* – 20,45% oraz *zbyt małą atrakcyjność i dostępność turystyczną (bazy noclegowej, gastronomicznej, atrakcji turystycznych)* – 15,91%.

⁸ Portal Turystyczno Informacyjny Krynica Morska, krynica-morska.com.

⁹ Strona internetowa Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim, miastonowydwor.pl.

¹⁰ Strona internetowa Urzędu Gminy w Ostaszewie, ostaszewo.pl.

¹¹ Strona internetowa Urzędu Gminy w Pruszczu Gdańskim, pruszczgdanski.pl.

¹² Strona internetowa Urzędu Gminy w Stegnie, stegna.pl.

¹³ Strona internetowa Polska Niezwykła, polskaniezwykla.pl.

Wyniki ankiety pokrywają się z odczuciami mieszkańców, którzy podczas konsultacji społecznych potwierdzili, iż obszar posiada ogromny potencjał, który nie jest do końca wykorzystany.

Wydatki gmin wchodzących w skład LGR w 2013 r. na działalność związaną z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego stanowiły 2,48% wydatków ogółem – w Polsce wynosiły 3,79%, a w województwie pomorskim 4,09%. Na przestrzeni lat 2009–2013 średnia wydatków gmin LGR na działalność związaną z kulturą wyniosła 3,38%.

6. Zagospodarowanie przestrzenne, ochrona środowiska, gospodarka komunalna

Powierzchnia działania LGR obejmuje 93 960 ha. Największą część powierzchni – 64 227 ha (68,36%) stanowią grunty rolne, co związane jest z występowaniem wysokiej jakości gleb – mad (I klasa). Istotnym elementem obszaru są również grunty pod wodami – zajmują 16 076 ha, co stanowi 17,11% całkowitej powierzchni. Wśród gruntów rolnych 72,27% powierzchni stanowią grunty orne, 12,94% łąki trwałe, a 7,51% pastwiska trwałe. Na obszarze prawie nie występują użytki ekologiczne.

36,79% powierzchni LGR stanowią obszary prawnie chronione – Obszary Natura 2000¹⁴:

- Dolina Dolnej Wisły – obszar specjalnej ochrony ptaków, PLB040003 (gminy: Stegna, Ostaszewo, Cedry Wielkie);
- Zalew Wiślany – obszar specjalnej ochrony ptaków, PLB280010 (Miasto Krynica Morska, Gmina Sztutowo, Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański);
- Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana – specjalny obszar ochrony siedlisk, PLH28007 (Miasto Krynica Morska, Gmina Sztutowo, Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański);
- Ostoja w Ujściu Wisły – specjalny obszar ochrony siedlisk, PLH220044 (Gmina Stegna);
- Ujście Wisły – obszar specjalnej ochrony ptaków, PLB220004 (Gmina Stegna).

O atrakcyjności obszaru LGR pod względem osadniczym świadczy liczba oddanych do użytkowania budynków mieszkalnych. W 2014 r. na obszarze LGR oddano do użytkowania 58 nowych budynków w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Liczba ta była znacznie wyższa niż w Polsce (25) i województwie pomorskim (25). W latach 2009–2014 liczba nowych budynków oddanych do użytkowania była bardzo wysoka. Liczba nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2013 r. wynosiła 46 – była ponad dwukrotnie wyższa niż w Polsce (19) i województwie pomorskim (21). Widać zatem, iż obszar LGR jest bardzo atrakcyjny pod względem mieszkaniowym. Wpływ na ten fakt mają środowisko oraz położenie w niedalekiej odległości od większych aglomeracji oraz rosnąca mobilność ludzi, dla których odległość do miejsca pracy nie stanowi większego problemu.

Środowisko jest zdaniem mieszkańców elementem stanowiącym potencjał do rozwoju regionu – może wpłynąć na rozwój turystyki aktywnej, jak i zdrowotnej. Zauważa się jednak, iż może stanowić jednocześnie zagrożenie, gdy nadmierna ochrona i niespójność przepisów wpłyną na zablokowanie istniejących innych szans rozwoju. Konieczne jest zachowanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody a możliwościami rozwoju społeczno-gospodarczego. Wpływ na ochronę środowiska mają również działania zapobiegające zmianom klimatycznym i zagrożeniom obszaru. Największym naturalnym zagrożeniem dla mieszkańców i obszaru, z racji położenia geograficznego – są powodzie.

Wydatki gmin wchodzących w skład LGR na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną w 2014 r. stanowiły 7,69% wydatków ogółem. W Polsce wynik ten wynosił 8,09%,

¹⁴ Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska Natura 2000, natura2000.gdos.gov.pl.

a w województwie pomorskim 7,32%. Średnia wydatków na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną gmin należących do LGR w wydatkach ogółem w latach 2009–2014 wyniosła 7,58%.

7. Podsumowanie

Analiza wyników statystycznych oraz podsumowanie konsultacji społecznych prowadzą do wspólnych wniosków. Przede wszystkim wskazać należy, iż zasoby wodne znajdujące się na obszarze LGR oddziałują na wszystkie gminy wchodzące w skład LGR – przede wszystkim na kształt gospodarki i rynku pracy. Dzieje się tak poprzez wpływ rybactwa i turystyki na pozostałe gałęzie gospodarki oraz cały obszar objęty LSR.

Z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz analizy ankiet i przedstawionych fiszek projektowych wynika, iż najistotniejszą z punktu widzenia realizacji LSR jest grupa osób związana z sektorem rybackim oraz przedsiębiorcy działający przede wszystkim w branży turystycznej oraz zajmującej się handlem. Zdaniem mieszkańców większość działań powinna odnosić się do osób związanych z rybołówstwem, szczególnie w kontekście kontynuowania tradycji i tworzenia warunków do rozwoju. Szczególny nacisk położono na brak młodego pokolenia wśród rybaków oraz brak silnej marki regionu, która powinna być oparta na dziedzictwie związanym z rybactwem. Należy również dążyć do rozwoju atrakcji turystycznych, które wykorzystując dziedzictwo naturalne i kulturowe przyczynią się do wydłużenia sezonu turystycznego. Wskazywano, iż powinno się wykorzystać posiadany potencjał wodny do tworzenia szlaków drogą wodną i poprawy jakości infrastruktury wykorzystującej zasoby wodne, co przełoży się nie tylko na poprawę atrakcyjności obszaru i zwiększenie liczby turystów, ale również idący za tym wzrost zatrudnienia.

Mieszkańcy jako główny problem wskazywali sytuację na rynku pracy. Wysoki udział osób korzystających z opieki społecznej uwidocznił w danych statystycznych wynika z wysokiego bezrobocia oraz mało atrakcyjnych warunków zatrudnienia. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż pomimo dość wysokich wskaźników przedsiębiorczości udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa są niższe niż w pozostałych omawianych jednostkach terytorialnych, zarówno z podatku od osób fizycznych jak i prawnych. Wpływ na ten fakt ma sezonowość występująca zarówno w rybactwie, jak i turystyce. Głównymi pracodawcami na obszarze LGR są małe firmy, zarejestrowane w największej ilości w sekcjach związanych z turystyką oraz handlem detalicznym i hurtowym. Wszystkie trzy branże – rybactwo, turystyka i handel detaliczny generują miejsca pracy głównie w miesiącach letnich, nie mają większego wpływu na stałe, całoroczne zatrudnienie. Konieczne jest zatem ich wsparcie w postaci zewnętrznych źródeł finansowania, które przyczyni się do polepszenia warunków zatrudnienia.

Problemem obszaru jest brak odpowiedniego wykorzystania potencjału turystycznego, z którym dość mocno powiązać można rozwój przedsiębiorczości. Posiadane walory do rozwoju wszelkiego rodzaju turystyki aktywnej mają ogromne braki w kwestii infrastruktury oraz oferty spędzania wolnego czasu. Podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych mieszkańcy wskazywali na brak odpowiednio zagospodarowanej infrastruktury wodnej. Jest to problem zarówno dotyczący mieszkańców, jak i turystów. Inwestycje w rozwój szlaków drogą wodną oraz zagospodarowanie już istniejących obiektów (portów, przystani) przyczynią się do poprawy jakości świadczonych usług turystycznych i jednocześnie wpłyną na rozwój przedsiębiorczości na obszarze. Mieszkańcy widzą szansę rozwoju obszaru w sektorze turystycznym pod warunkiem, że turyści odwiedzający region będą mieli możliwość zagospodarowania czasu spędzanego na terenach nie tylko nadmorskich, ale i przyległych. Rozwój niekomercyjnej infrastruktury oraz

działalności związanych z kulturą, rozrywką i rekreacją wpłynie na aktywizację społeczności lokalnej poprzez możliwości rozwijania pasji i aktywności fizycznej oraz zdrowotnej, które należy promować.

Niekorzystny wpływ na rozpoznawalność i atrakcyjność obszaru ma brak spójnego wizerunku i konkretnej marki regionu. Konieczne jest wspieranie łańcuchów dostaw, które przyczynią się do wypromowania zdrowego, świeżego produktu lokalnego jakim jest ryba. Kampania promocyjna jest w opinii mieszkańców jednym z istotniejszych działań, jakie należy zrealizować.

Wynikiem diagnozy i konsultacji społecznych jest stwierdzenie, iż grupą, która wymaga największego wsparcia, gdyż odzwierciedli się to w rozwoju obszaru – są osoby utrzymujące się z rybactwa. Wsparcie ich przyczyni się do zniwelowania skutków niekorzystnych trendów na rynku pracy, wynikających z sezonowości w połowach ryb oraz sytuacji społecznej mieszkańców.

Drugą grupą wymagającą szczególnego uwzględnienia są osoby do 34. roku życia, których aktywizacja wpłynąć może na rozwój przedsiębiorczości na obszarze, a dalej rynku pracy, a przede wszystkim na odmłodzenie kadry w sektorze rybackim. Osoby młode są grupą najbardziej mobilną, a migracja w celach zarobkowych nie stanowi dla nich większego problemu. Należy więc podejmować kroki w celu zapewnienia warunków do pozostania na obszarze. Determinantami osadnictwa są dobre warunki pracy oraz zaplecze infrastruktury publicznej, zapewniającej stabilność. Dlatego też osoby do 34. roku życia określono jako **grupę defaworyzowaną**.

W ramach Strategii opracowano **grupy docelowe** działań. Są nimi mieszkańcy, przedsiębiorcy, w tym rybacy, działacze społeczni oraz turyści.

Branże kluczowe dla rozwoju gospodarki na obszarze LGR to rybactwo (sekcja A, dział 03), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), handel hurtowy i detaliczny (sekcja G) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R)¹⁵. Ich waga wynika z zależności między sobą oraz wpływu jaki mają na pozostałe branże. Wzrost liczby turystów przyczyni się do powstania zapotrzebowania na wszelkiego rodzaju usługi, przede wszystkim hotelarskie i gastronomiczne, kulturowo-rozrywkowe i rekreacyjne. Wygeneruje również popyt na produkty najpopularniejsze „nad morzem”, czyli produkty rybactwa. Współpraca między rybakami oraz odbiorcami (punktami sklepowymi i hurtowymi oraz obiektami gastronomicznymi) spowoduje skrócenie łańcucha dostaw, co zapewni wysoką jakość oferowanych produktów.

---

¹⁵ Polska Klasyfikacja Działalności 2007, *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności* (Dz. U. z 2007 r. Nr 251 poz. 1885 z późn. zm.).

IV Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Polega na zidentyfikowaniu 4 grup czynników (mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia), dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Poniższa analiza SWOT (tabela 5) wypracowana została na podstawie diagnozy obszaru i ludności (rozdział III), w tym dostępnych danych statystycznych, wyników ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz materiałów z konsultacji społecznych, wywiadów grupowych i prac Zespołu ds. LSR.

Tabela 5 Analiza SWOT

Mocne strony		Słabe strony	
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce i województwie pomorskim wskaźnik salda migracji na 1 000 osób; 	III.1	<ul style="list-style-type: none"> niższy niż w Polsce, województwie pomorskim, powiecie gdańskim i powiecie nowodworskim wskaźnik liczby stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców; 	III.2
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce i województwie pomorskim udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem; 	III.1	<ul style="list-style-type: none"> niższy niż w Polsce, województwie pomorskim i powiecie gdańskim wskaźnik osób pracujących na 1 000 ludności; 	III.3
<ul style="list-style-type: none"> niższy niż w Polsce i województwie pomorskim udział procentowy ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem; 	III.1	<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim i powiecie gdańskim wskaźnik liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do osób w wieku produkcyjnym; 	III.3
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce i województwie pomorskim przyrost naturalny na 1 000 osób; 	III.1	<ul style="list-style-type: none"> niższe niż w Polsce i województwie pomorskim udziały podatku od osób fizycznych w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa; 	III.2
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce i powiecie nowodworskim wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności; 	III.2	<ul style="list-style-type: none"> niższe niż w Polsce i województwie pomorskim udziały podatku od osób prawnych w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa; 	III.2

<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim, powiecie gdańskim i powiecie nowodworskim wskaźnik podmiotów nowo rejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności; 	III.2	<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim i powiecie gdańskim wskaźnik osób objętych opieką społeczną na 1 000 ludności; 	III.4
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce i powiecie nowodworskim wskaźnik podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym; 	III.2	<ul style="list-style-type: none"> niższy niż w Polsce, województwie pomorskim, powiecie nowodworskim i powiecie gdańskim udział procentowy wydatków gmin wchodzących w skład LGR na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem; 	III.5
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim i powiecie nowodworskim wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 ludności; 	III.2	<ul style="list-style-type: none"> mała liczba statków wpisanych do rejestru statków rybackich, objętych limitem zdolności połowowej polskiej floty rybackiej powyżej długości 8 m. 	III.2
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim, powiecie gdańskim i powiecie nowodworskim dochód podatkowy gmin wchodzących w skład LGR na 1 mieszkańca; 	III.2	<ul style="list-style-type: none"> niskie zatrudnienie w sektorze rybackim (132 osoby posiadające uprawnienia); 	III.2
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce dochód ogółem gmin wchodzących w skład LGR na 1 mieszkańca; 	III.2	<ul style="list-style-type: none"> brak infrastruktury umożliwiającej zachowanie ciągłości dostaw w krótkim łańcuchu zbytu produktu lokalnego oraz kampanii i promocji; 	III.2
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim, powiecie gdańskim i powiecie nowodworskim udział dochodów własnych gmin w dochodach ogółem; 	III.2	<ul style="list-style-type: none"> sezonowość w połowach ryb; 	III.7
<ul style="list-style-type: none"> niższy niż w Polsce i województwie pomorskim udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku; 	III.4	<ul style="list-style-type: none"> sezonowość w turystyce; 	III.7
<ul style="list-style-type: none"> niższy niż w Polsce i województwie pomorskim udział wydatków gmin wchodzących w skład LGR na pomoc społeczną w wydatkach ogółem; 	III.4	<ul style="list-style-type: none"> zaniedbane szlaki wodne, brak zagospodarowania infrastruktury wodnej – połączeń między miejscowościami drogą wodną; 	III.7
<ul style="list-style-type: none"> wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim i powiecie gdańskim wskaźnik nowych budynków 	III.6	<ul style="list-style-type: none"> brak infrastruktury komunikacyjnej na drodze wodnej (przystani, portów); 	III.7

oddanych do użytkowania na 10 tys. ludności;			
• wyższy niż w Polsce wskaźnik nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania na 10 tys. ludności;	III.6	• brak marki regionu i spójnej kampanii promocyjnej.	III.7
• wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim i powiecie gdańskim udział procentowy wydatków gmin wchodzących w skład LGR na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną w wydatkach ogółem;	III.6	• zbyt mała atrakcyjność i dostępność turystyczna (bazy noclegowej, gastronomicznej, atrakcji turystycznych – infrastruktury).	III.5
• położenie geograficzne;	I	-	-
• różnorodność akwenów wodnych;	III.5	-	-
• droga wodna „Pętla Żuławska”;	III.5	-	-
• walory turystyczne (zasoby dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego);	III.5	-	-
• występowanie wysokiej jakości gleb (mady), sprzyjających rozwojowi rolnictwa.	III.6	-	-
Szanse		Zagrożenia	
• odmłodzenie kadry w sektorze rybackim;	III.7	• depopulacja mieszkańców;	III.1
• promocja rybołówstwa jako sektora atrakcyjnego gospodarczo;	III.2	• klęski żywiołowe (m.in. powodzie);	III.6
• rosnąca popularność inicjatyw oddolnych i odpowiedzialności społecznej;	III.2	• klęski ekologiczne;	III.6
• moda na zdrowy styl życia;	III.5	• zmiany klimatyczne;	III.6
• moda na turystykę aktywną;	III.5	• brak „młodego pokolenia” w sektorze rybackim;	III.7
• srebrna turystyka – profilaktyka zdrowotna;	III.5	• postępująca bierność ludzi związana z niewystarczającym zaangażowaniem w inicjatywy oddolne;	III.2
• popularność sportów wodnych;	III.5	• niezachowywanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody a rozwojem społeczno-gospodarczym.	III.6
• moda na polskie morze;	III.5	-	-
• wzrost liczby osób podróżujących po Polsce;	III.5	-	-
• czyste środowisko naturalne;	III.6	-	-
• zewnętrzne środki finansowe na rozwój.	III.7	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz konsultacji społecznych

Potencjałem obszaru działania LGR Rybacka Brać Mierzei jest położenie geograficzne – bliskość Morza Bałtyckiego, rzeki Wisły oraz Zalewu Wiślanego. Różnorodność akwenów wodnych stwarza warunki do rozwoju zarówno rybołówstwa, jak i turystyki wodnej. Sprzyjającym faktem jest również posiadanie „młodego” kapitału społecznego, co objawia się wysokim procentowym udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem i niskim procentowym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. Wyraźnie zaznacza się również przedsiębiorczość mieszkańców, która poparta jest wysokimi wskaźnikami obrazującymi przedsiębiorczość. Pomimo wskaźnika niższego niż w Polsce i województwie pomorskim zauważyć należy również systematycznie wzrastającą w latach 2009–2013 liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Słabą stroną obszaru działania LGR jest niska liczba osób pracujących na 1 000 ludności i idący za tym wysoki stosunek osób zarejestrowanych jako bezrobotne do osób w wieku produkcyjnym oraz wysokie wskaźniki osób objętych pomocą społeczną na 1 000 ludności. Mieszkańcy jako słabą stronę wskazali również brak bazy chłodniczo-przetwórczej dla rybołówstwa i słabo rozwiniętą infrastrukturę wodną – brak połączeń drogą wodną i zły stan wód. Słabą stroną jest również krótki sezon turystyczny w gminach nadmorskich oraz sezonowość połowów. Zjawisko sezonowości dotyczące turystycznego aspektu obszaru niwelować można poprzez stworzenie posezonowej oferty turystycznej (obejmującej miesiące od września do maja), która spowoduje wzrost liczby odwiedzających obszar poza sezonem wakacyjnym. Dla osób działających w branży rybackiej powodem sezonowości jest brak bazy chłodniczo-przetwórczej dla rybołówstwa. Rozwiązaniem tego problemu jest wsparcie dla stworzenia takiej bazy w postaci dofinansowania ze środków zewnętrznych.

Szansą dla obszaru LGR jest tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez wykorzystywanie zewnętrznych środków finansowych (przede wszystkim ze środków unijnych). Wyższa przedsiębiorczość wpłynęłaby pozytywnie na rozwój rynku pracy, w tym na przedłużenie sezonu oraz zmniejszenie bezrobocia. Szansą na przedłużenie sezonu jest propagowanie mody na zdrowy styl życia, zdrową żywność oraz powszechność sportów wodnych.

Zagrożeniem dla obszaru LGR jest depopulacja ludności i idący za nią brak „młodego pokolenia” w sektorze rybackim. Wskazać należy tu również postępującą bierność i brak zaangażowania mieszkańców oraz zanikanie tożsamości regionalnej. Warunkiem do pozostawania młodych osób na obszarze LGR jest dostępność dobrze rozwiniętej infrastruktury komunikacyjnej oraz publicznej. Ważne jest zatem, aby podjąć działania w sferze edukacji – podniesienia jakości kształcenia i dostępności placówek. Konieczna w celu zachowania tożsamości regionalnej oraz tradycji jest edukacja w zakresie rybołówstwa. Mieszkańcy wspominali również o zagrożeniach takich jak kłęski żywiołowe (terenom LGR zagrażają powodzie) oraz kłęski ekologiczne.

V Cele i wskaźniki

Przeprowadzone w ramach tworzenia Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność konsultacje społeczne pozwoliły na uwidocznienie problemów mieszkańców obszaru LGR. Wskazanie słabych i mocnych stron obszaru widzianych z punktu lokalnej społeczności pozwoliło na uświadomienie potrzeb oraz sposobów rozwiązań poprzez wykorzystanie posiadanego potencjału w postaci różnorodności akwenu wodnych oraz zasobów dziedzictwa kulturowego. Największą szansę rozwoju mieszkańcy widzą w rozwoju turystyki oraz sektora rybackiego. Obydwie z wymienionych branż w bardzo mocnym stopniu oddziałują na siebie, stąd potrzeba zainaugurowania współpracy pomiędzy nimi – obie branże mają bardzo istotny wpływ na pozostałe aspekty rozwoju. Wnioskiem z powyższego jest wyznaczenie w ramach realizacji LSR celu ogólnego w zakresie turystyki i rybactwa oraz dziedzictwa kulturowego.

Cel ogólny LSR brzmi: **Turystyczne wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych.** W ramach celu ogólnego wyznaczono dwa cele szczegółowe, nawiązujące do rozwoju turystyki i przedsiębiorczości oraz wykreowania marki regionu, której brak wskazywany był przez mieszkańców jako słaba strona obszaru.

Cel szczegółowy

1.1 Powstanie całorocznej infrastruktury turystycznej jest konsekwencją zdiagnozowanego problemu jakim jest sezonowość w turystyce oraz brak atrakcji turystycznych mających wpływ na generowanie ruchu turystycznego poza sezonem letnim. W ramach tego celu realizowanych będzie 5 przedsięwzięć z zakresu rozwoju przedsiębiorczości m.in. w branży turystycznej czy wykorzystujących potencjał w postaci walorów turystycznych. Realizacja celu 1.1 przyczyni się do wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców, co przełoży się w całorocznych produktach turystycznych.

Cel szczegółowy

1.2 Ryba najlepszym produktem lokalnym obszaru LGR jest odpowiedzią na potrzebę wykreowania jednej, spójnej dla całego obszaru marki. Zdaniem mieszkańców najistotniejszymi dla rozwoju obszaru są produkty rybactwa, a stworzenie na ich podstawie marki regionalnej przyczyni się do wzrostu rozpoznawalności obszaru. W ramach celu szczegółowego 1.2 przewidziano przedsięwzięcia związane z badaniami i zarządzaniem zasobami rybołówstwa, które mają służyć powierzeniu społeczności rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym. Aktywizacji społeczności służyć ma również integracja branż mających istotny wpływ na rozwój regionu. Branżami tymi są rybactwo i turystyka, handel detaliczny i hurtowy oraz działalność kulturowa, rozrywkowa i rekreacyjna. Wszystkie branże, co określono na podstawie diagnozy społecznej wzajemnie na siebie oddziałują, zarówno w kontekście rozwoju obszaru pod względem turystycznym jak i gospodarczym. Warunki do integracji stwarza przedsięwzięcie *Tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury* czyli szeroko rozumianej współpracy pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą. Partnerstwo sektora rybackiego z pozostałymi wpłynie na jakość świadczonych usług w sektorze turystycznym – przede wszystkim branży gastronomicznej, oraz na jakość oferowanych produktów przez sprzedawców. Możliwość zakupu bezpośrednio od rybaków spowoduje podniesienie jakości oferowanych produktów restauratorom oraz sprzedawcom, a rybakom zagwarantuje rynek zbytu. Niezbędna w celu wykreowania marki jest edukacja lokalnej społeczności w kwestii posiadanych zasobów rybołówstwa oraz wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego.

W ramach wdrażania LSR i osiągnięcia założonych celów przewidziano 11 przedsięwzięć, które realizowane będą przez konkursy, projekty współpracy oraz aktywizację. Beneficjentami działań będą osoby fizyczne i prawne, jednostki nieposiadające osobowości prawnej oraz jednostki sektora finansów publicznych, a także organizacje producentów ryb, jednostki naukowo-badawcze i uczelnie wyższe. Tabela 6 przedstawia matrycę celów i przedsięwzięć realizowanych w ramach wdrażania LSR.

Tabela 6 Matryca celów i przedsięwzięć

1.0	CEL OGÓLNY 1	Turystyczne wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Powstanie całorocznej infrastruktury turystycznej				
1.2		Ryba najlepszym produktem lokalnym obszaru LGR				
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy 2014 rok</i>	<i>Plan 2022 rok</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
W1.0	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców		szt.	1 168	1 210	Dane statystyczne GUS
	Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym		%	9,1	8,5	Dane statystyczne GUS
		<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy 2015 rok</i>	<i>Plan 2022 rok</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
W1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy lub utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw (ogółem)		szt.	0	24	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
	Liczba osób, które skorzystały po realizacji projektu z infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej		szt.	0	20 000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
W1.2	Liczba utworzonych miejsc pracy lub utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw (ogółem)		szt.	0	6	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
	Liczba uczestników wydarzeń		szt.	0	3100	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2015 rok	końcowa 2022 rok	
1.1.1	Całoroczne produkty turystyczne	Przedsiębiorcy, mieszkańcy, turyści	Konkurs – działalność gospodarcza	Liczba wspartych podmiotów	szt.	0	8	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
1.1.2	Działalność turystyczna i okołoturystyczna	Przedsiębiorcy, mieszkańcy, turyści	Konkurs – działalność gospodarcza,	Liczba wspartych podmiotów	szt.	0	3	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
1.1.3	Działalność turystyczna i okołoturystyczna – prowadzona przez osoby do 34. roku życia (grupa defaworyzowana)	Przedsiębiorcy, mieszkańcy, turyści	Konkurs – działalność gospodarcza	Liczba wspartych podmiotów	szt.	0	3	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
1.1.4	Wykorzystanie wodnego potencjału obszaru	Przedsiębiorcy, mieszkańcy, turyści	Konkurs – działalność gospodarcza,	Liczba wspartych podmiotów	szt.	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
1.1.6	Tworzenie, rozwój, wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej przeznaczonej na użytek publiczny, historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	Mieszkańcy, turyści	Konkurs – inne	Liczba nowopowstałej i/lub rozwiniętej infrastruktury turystycznej i/lub	szt.	0	8	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR

				rekreacyjnej				
1.2.1	Dialog społeczny i udział lokalnych społeczności w badaniu i zarządzaniu zasobami rybołówstwa	Rybacy, mieszkańcy	Konkurs – inne	Liczba wydarzeń	szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
1.2.2	Edukacja w zakresie rybackiego dziedzictwa kulturowego dla rozwoju regionu	Mieszkańcy	Aktywizacja	Liczba wydarzeń	szt.	0	10	Dane LGR
1.2.3	Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego	Mieszkańcy, turyści	Konkurs – inne	Liczba wydarzeń	szt.	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
1.2.4	Wymiana doświadczeń partnerów projektu w sprawach istotnych dla sektora rybackiego w Polsce, Szwecji i Niemczech	Mieszkańcy, turyści	Projekt współpracy	Liczba wydarzeń	szt.	0	2	dane LGR
1.2.5	Tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury	Rybacy, przedsiębiorcy	Konkurs – działalność gospodarcza	Liczba wspartych podmiotów	szt.	0	6	Sprawozdania beneficjentów, dane LGR
1.2.6	Rozwój i udoskonalanie północnego szlaku rybackiego	Mieszkańcy, turyści	Projekt współpracy	Liczba wydarzeń	szt.	0	1	dane LGR
SUMA								

Źródło: Opracowanie własne

Do osiągnięcia założonych celów i jasnych zasad realizacji przedsięwzięć – wdrażania LSR, do każdego celu określono zakres tematyczny, obejmujący typy operacji, których realizacja będzie możliwa, kwotę minimalną i maksymalną wsparcia, procentowy poziom dofinansowania oraz beneficjentów działań, zgodnie z zakresem warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej” Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze 2014–2020” (PO RYBY).

W ramach celu szczegółowego 1.2 zaplanowano realizację 2 projektów współpracy. Jeden pn. Rozwój i udoskonalenie Północnego Szlaku Rybackiego. Celem współpracy pomiędzy Lokalnym Grupami Rybackimi są m.in. działania edukacyjne i promocyjne przyczyniające się do rozpoznawalności produktu turystycznego jakim jest Północny Szlak Rybacki, a także edukacja w zakresie rybackiego dziedzictwa regionu. Drugi projekt współpracy będzie miał charakter międzynarodowy, określony w LSR pod nazwą *Wymiana doświadczeń partnerów projektu w sprawach istotnych dla sektora rybackiego w Polsce, Szwecji i Niemczech*. Projekt współpracy dotyczyć będzie wymiany informacji i doświadczeń Partnerów w zakresie działań związanych z podnoszeniem wartości produktów rybackich i propagowania innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa, wykorzystaniem portów rybackich i potencjału lokalnego sektora rybackiego dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru LGD oraz organizowaniem warunków do rozwoju wędkarstwa jako istotnego czynnika rozwoju lokalnego. Współpraca w tym zakresie będzie prowadzona przez 9 polskich Lokalnych Grup Rybackich oraz zagraniczne Lokalne Grupy Rybackie Ostvorpommern- Leader/FIWIG z siedzibą w Anklam (Niemcy) oraz South Baltic FLAG- Sydkusten, z siedzibą w Simrishamn (Szwecja) i będzie kierowana między innymi do środowisk rybackich.

W tabeli 7 zaprezentowano przedsięwzięcia, zakres tematyczny, sposób realizacji oraz przewidzianą kwotę na ich realizację.

Tabela 7 Przedsięwzięcia oraz typy operacji możliwe do realizacji w ramach LSR

Przedsięwzięcie		Zakres tematyczny			Rodzaj wsparcia	Środki przeznaczone na realizację
Nr	Nazwa	Opis	Beneficjenci działań	Wartość min. i maks. dofinansowania oraz poziom %		
1.1.1	Całoroczne produkty turystyczne	~ Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych.	Osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	Od 100 000 do 200 000 do 50%	Konkurs – działalność gospodarcza	1 500 000
1.1.2	Działalność turystyczna i okołoturystyczna	~ Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych.	Osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	Od 50 000 do 200 000 do 50%	Konkurs – działalność gospodarcza	500 000
1.1.3	Działalność turystyczna i okołoturystyczna – prowadzona przez osoby do 34. roku życia (grupa defaworyzowana)	~ Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych.	Osoby fizyczne	Od 50 000 do 200 000 do 50%	Konkurs – działalność gospodarcza	500 000

1.1.4	Wykorzystanie wodnego potencjału obszaru	~ Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych wykorzystujących wodny potencjał obszaru rybackiego.	Osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	Od 50 000 do 150 000 do 50%	Konkurs – działalność gospodarcza	1 292 200
1.1.6	Tworzenie, rozwój, wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej przeznaczonej na użytek publiczny, historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	~ Budowa, przebudowa, modernizacja ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, publicznie, historycznie lub terytorialnie związanej z działalnością rybacką. Promocja obszaru.	JSFP (jednostki sektora finansów publicznych)	Od 200 000 do 300 000 do 85%	Konkurs – inne	2 400 000
1.2.1	Dialog społeczny i udział lokalnych społeczności w badaniu i zarządzaniu zasobami rybołówstwa	~ Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym. ~ Zarządzanie lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.	Instytucje badawcze, uczelnie, organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury	50 000 do 85%	Konkurs – inne	50 000
1.2.2	Edukacja w zakresie rybackiego dziedzictwa kulturowego dla rozwoju	~ Konferencja, szkolenie, warsztat, spotkanie, festyn, akcja społeczna itp.	LGR	Do 95%	Aktywizacja	50 000

	regionu					
1.2.3	Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> ~ Konferencje, szkolenia, warsztaty, wyjazdy studyjne, akcje społeczne itp. ~ Wzmocnienie kapitału społecznego. ~ Zachowanie rybackiego dziedzictwa kulturowego. ~ Promocja obszaru. 	Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne podległe tym jednostkom oraz organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury	Od 20 000 do 70 000 do 85%	Konkurs - inne	653 500
1.2.4	Wymiana doświadczeń partnerów projektu w sprawach istotnych dla sektora rybackiego w Polsce, Szwecji i Niemczech	<ul style="list-style-type: none"> ~ Konferencje, szkolenia, warsztaty, wyjazdy studyjne, akcje społeczne itp. ~ Wzmocnienie kapitału społecznego. ~ Zachowanie rybackiego dziedzictwa kulturowego. ~ Promocja obszaru. 	LGR	Do 95%	Projekt współpracy	45 000
1.2.5	Tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury	<ul style="list-style-type: none"> ~ Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych w ramach łańcuchów dostaw. 	Osoby fizyczne, osoby prawne podejmujące lub prowadzące działalność w branżach	Od 20 000 do 150 000 do 50%	Konkurs działalność gospodarcza	750 000

			zdefiniowanych jako kluczowe dla rozwoju obszaru ¹⁶			
1.2.6	Rozwój i udoskonalenie Północnego Szlaku Rybackiego	<ul style="list-style-type: none"> ~ Budowa, rozbudowa, doposażenie infrastruktury funkcjonujących Centrum Edukacji i Promocji, ~ Działania edukacyjne- parki kulturowe, zielone szkoły, seminaria, szkolenia m.in. z zakresu wizerunku marketingu turystycznego, warsztaty, konferencje, wyjazdy studyjne ~ Promocja obszaru 	LGR	Do 95%	Projekt współpracy	30 700

Źródło: Opracowanie własne

¹⁶ Branże wskazane jako sekcje wg klasyfikacji PKD 2007 – rybactwo (sekcja A, dział 03), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), handel hurtowy i detaliczny (sekcja G) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R)

Zobrazowaniu osiągnięcia celów służyć ma określenie wskaźników produktu, rezultatu oraz oddziaływania. W macierzy logicznej (tabela 9) przedstawiono wskaźniki dla celu ogólnego, celów szczegółowych oraz przedsięwzięć. Wyznaczono również stan początkowy oraz plan na rok 2022. Następnym osiągnięciem założonych pułapów wskaźników będzie zrealizowanie celów ogólnych i szczegółowych. Rodzaje wskaźników oraz sposób ich obliczania i uzasadnienie wyboru przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8 Wskaźniki przypisane do celów ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięć

Nr	Rodzaj wskaźnika	Nazwa	Jednostka miary i sposób obliczania	Uzasadnienie wyboru
1.0	oddziaływania	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON podzielona przez liczbę mieszkańców obszaru, pomnożona przez 10 000.	Rozwój przedsiębiorczości odzwierciedli się w liczbie podmiotów rejestrowanych w rejestrze REGON
		Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne podzielona na liczbę osób w wieku produkcyjnym, pomnożona przez 100 (wskaźnik podawany w %).	Rozwój przedsiębiorczości odzwierciedli się w spadku liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne
1.1	rezultatu	Liczba utworzonych miejsc pracy/utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw (ogółem)	Suma utworzonych miejsc pracy/ utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw w ramach realizacji operacji związanych z podejmowaniem oraz rozwojem działalności gospodarczych, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Powstanie nowych miejsc pracy/ utrzymanie miejsc pracy lub utworzenie przedsiębiorstw wpłynie na stabilizację i wzrost zatrudnienia
1.1		Liczba osób, które skorzystały po realizacji projektu z infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej	Suma osób, które skorzystały po realizacji projektu z infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Inwestycje w obiekty infrastruktury odzwierciedlą się w liczbie osób z nich korzystających, przyczynią się do wzrostu atrakcyjności obszaru
1.1		Liczba uczestników wydarzeń	Suma osób uczestników wydarzeń organizowanych w ramach realizacji LSR, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Zasadność organizowania wydarzeń odzwierciedli się w liczbie osób uczestniczących
1.2		Liczba utworzonych miejsc pracy/utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw (ogółem)	Suma utworzonych miejsc pracy/ utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw w ramach realizacji operacji związanych z podejmowaniem oraz rozwojem działalności gospodarczych, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Powstanie nowych miejsc pracy/ utrzymanie miejsc pracy lub utworzenie przedsiębiorstw wpłynie na stabilizację i wzrost zatrudnienia
1.2		Liczba uczestników	Suma osób uczestników wydarzeń	Zasadność organizowania wydarzeń

		wydarzeń	organizowanych w ramach realizacji LSR, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	odzwierciedli się w liczbie osób uczestniczących
1.1.1	produktu	Liczba wspartych podmiotów	Suma podmiotów, które otrzymały wsparcie na podjęcie lub rozwój działalności gospodarczej w ramach realizacji LSR, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Wsparcie dla powstawania nowych podmiotów lub rozwoju już istniejących wpłynie na powstawanie miejsc pracy
1.1.2		Liczba wspartych podmiotów		
1.1.3		Liczba wspartych podmiotów		
1.1.4		Liczba wspartych podmiotów		
1.1.6		Liczba nowopowstałej i/lub rozwiniętej infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej	Suma nowo powstałych lub rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Inwestycje w obiekty infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej przyczynią się do wzrostu atrakcyjności obszaru
1.2.1		Liczba wydarzeń	Suma uczestników wydarzeń organizowanych w ramach realizacji LSR, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Zasadność organizowania wydarzeń odzwierciedli się w liczbie osób uczestniczących
1.2.2		Liczba wydarzeń		
1.2.3		Liczba wydarzeń		
1.2.4		Liczba wydarzeń		
1.2.5		Liczba wspartych podmiotów	Suma podmiotów, które otrzymały wsparcie na podjęcie lub rozwój działalności gospodarczej w ramach realizacji łańcuchów dostaw w ramach wdrażania LSR, obliczona na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGR	Wsparcie dla powstawania nowych podmiotów lub rozwoju już istniejących wpłynie na powstawanie miejsc pracy

Źródło: Opracowanie własne

Określone cele oraz rodzaje przedsięwzięć, a także wyznaczone wskaźniki realizacji LSR są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy obszaru LGR. Wszystkie cele, przedsięwzięcia oraz przypisane do nich wskaźniki oddziaływania, produktu i rezultatu są ze sobą powiązane. Osiągnięciu zakładanych pułapów wskaźników pomóc lub zagrozić mogą czynniki zewnętrzne, na które lokalne władze ani lokalna społeczność nie mają bezpośredniego wpływu. Zdiagnozowane problemy oraz przypisane im cele i przedsięwzięcia przedstawia tabelaryczna matryca logiczna (tabela 9).

Tabela 9 Tabela logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników (P - pozytywne, N - negatywne)
<p>Sezonowość w turystyce</p> <p>Wyższy niż w Polsce, województwie pomorskim i powiecie gdańskim wskaźnik liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do osób w wieku produkcyjnym</p>	1.0 Turystyczne wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego i zasobów	1.1 Powstanie całorocznej infrastruktury turystycznej	1.1.1 Całoroczne produkty turystyczne	Liczba wspartych podmiotów	Liczba utworzonych miejsc pracy/utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw (ogółem)	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	<p>P – Wzrost liczby osób podróżujących po Polsce</p> <p>Moda na turystykę aktywną</p> <p>Popularność sportów wodnych</p> <p>Moda na polskie morze</p> <p>N – Depopulacja mieszkańców</p>
1.1.2 Działalność turystyczna i okołoturystyczna			Liczba wspartych podmiotów				
1.1.3 Działalność turystyczna i okołoturystyczna – prowadzona przez osoby do 34. roku życia (grupa defaworyzowana)			Liczba wspartych podmiotów				
1.1.4 Wykorzystanie wodnego potencjału obszaru			Liczba wspartych podmiotów				
1.1.6 Tworzenie, rozwój, wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej przeznaczonej na użytek publiczny, historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką			Liczba nowopowstałej i/lub rozwiniętej infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej	Liczba osób, które skorzystały po realizacji projektu z infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej	Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym		
<p>Zaniedbane szlaki wodne, brak zagospodarowania infrastruktury wodnej – połączeń między miejscowościami drogą wodną</p> <p>Brak infrastruktury komunikacyjnej na drodze wodnej (przystani, portów)</p> <p>Sezonowość w turystyce</p>							

zbyt mała atrakcyjność i dostępność turystyczna (bazy noclegowej, gastronomicznej, atrakcji turystycznych – infrastruktury							
Niskie zatrudnienie w sektorze rybackim	1.2 Ryba najlepszym produktem lokalnym obszaru LGR	1.2.1 Dialog społeczny i udział lokalnych społeczności w badaniu i zarządzaniu zasobami rybołówstwa	Liczba wydarzeń	Liczba uczestników wydarzeń		N – Brak „młodego pokolenia” w sektorze rybackim	
Niskie zatrudnienie w sektorze rybackim Brak marki regionu i spójnej kampanii promocyjnej		1.2.2 Edukacja w zakresie rybackiego dziedzictwa kulturowego dla rozwoju regionu	Liczba wydarzeń			Kłęski ekologiczne, żywiolowe, zmiany klimatyczne	
Zaniedbane szlaki wodne, brak zagospodarowania infrastruktury wodnej – połączeń między miejscowościami drogą wodną		1.2.3 Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego	Liczba wydarzeń			P – Wzrost liczby osób podróżujących po Polsce Moda na turystykę aktywną	
Zbyt mała atrakcyjność i dostępność turystyczna (bazy noclegowej, gastronomicznej, atrakcji turystycznych – infrastruktury Sezonowość w turystyce		1.2.4 Wymiana doświadczeń partnerów projektu w sprawach istotnych dla sektora rybackiego w Polsce, Szwecji i Niemczech 1.2.6 Rozwój i udoskonalenie Północnego Szlaku Rybackiego	Liczba wydarzeń			Popularność sportów wodnych Moda na polskie morze N – Depopulacja	

<p>i w połowach ryb</p> <p>Brak marki regionu i spójnej kampanii promocyjnej</p>							<p>mieszkańców</p> <p>Niezachowywanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody a rozwojem społeczno-gospodarczym</p>
<p>Brak infrastruktury umożliwiającej zachowanie ciągłości dostaw w krótkim łańcuchu zbytu produktu lokalnego oraz spójnej kampanii i promocji</p>			<p>1.2.5 Tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury</p>	<p>Liczba wspartych podmiotów</p>	<p>Liczba utworzonych miejsc pracy/utrzymanych miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw (ogółem)</p>		<p>N –</p> <p>Niezachowywanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody a rozwojem społeczno-gospodarczym</p>

Źródło: Opracowanie własne

Zaprezentowane w powyższych tabelach cele i przedsięwzięcia oraz wyznaczone dla nich wskaźniki wyznaczają kierunek działań LGR. Wszystkie opracowane zostały na podstawie diagnozy społecznej, której dokonano na podstawie dostępnych danych statystycznych oraz konsultacji z lokalną społecznością. Strategia ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców na terenie swego działania, a także ożywienie gospodarcze i odbudowę więzi społecznych. Proces ten jest ukierunkowany na rozwój lokalny poprzez wspieranie miejscowych inicjatyw z zakresu turystyki, kultury i w dziedzinie społecznej, a także rozwój mikroprzedsiębiorczości. Cel ten wymaga czynnej współpracy partnerów lokalnych, organizacji pozarządowych, lokalnych władz i podmiotów gospodarczych.

W tabeli 10 ujęto wskaźniki oraz czasowe ramy ich osiągnięcia dla kosztów bieżących w ramach funkcjonowania LGR.

Tabela 10 Koszty bieżące – podział i wskaźniki

KOSZTY BIEŻĄCE					
CEL	Wdrożenie Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność				
WSKAŹNIKI REZULTATU					
Nr	Nazwa	jednostka miary	wskaźnik	sposób pomiaru	
1.	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGR	szt.	49	Mierzony na podstawie rejestru udzielonego doradztwa prowadzonego przez LGR	
2.	Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach	szt.	170	Mierzony na podstawie list obecności z poszczególnych szkoleń	
3.	Liczba osób, którym udzielono informacji	szt.	1 650	Mierzony na podstawie danych LGR	
WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Nr	Przedsięwzięcie	Nazwa	jednostka miary	wskaźnik	środki przeznaczone na realizację
1.	Szkolenia dla pracowników biura LGR	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGR	szt.	14	8 000,00
2.	Szkolenia dla organów LGR (Rady i Zarządu)	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGR	szt.	79	30 000,00
3.	Doradztwo w biurze LGR bezpłatne	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	500	0,00
4.	Funkcjonowanie biura	Liczba miesięcy funkcjonowania biura	szt.	96	1 274 600,00
RAZEM koszty bieżące					1 312 600

Źródło: Opracowanie własne

VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

Realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się poprzez wybór wniosków do realizacji w ramach konkursów oraz projektów współpracy. Oceny wniosków będzie dokonywała Rada Stowarzyszenia na podstawie przyjętych kryteriów oraz z zachowaniem ustalonych procedur stanowiących załączniki odpowiednio nr 11 i 9 do wniosku o wybór LSR.

Kryteria wyboru operacji powstawały przy czynnym udziale lokalnej społeczności. Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy wskazywali, iż należy premiować projekty zakładające tworzenie jak największej ilości miejsc pracy, gdyż ich mała ilość i sezonowość stanowi jeden z głównych problemów lokalnej społeczności. Takie kryterium uwzględniono. Ponadto odnosi się ono do osiągnięcia celów LSR, czyli do rozwoju obszaru pod kątem przedsiębiorczości i niwelowania zjawiska bezrobocia. Kryterium to będzie miało również wpływ na osiągnięcie zakładanego pułapu wskaźnika rezultatu w postaci miejsc pracy oraz wskaźnika oddziaływania – w postaci zmniejszenia się udziału procentowego osób zarejestrowanych jako bezrobotne w ludności w wieku produkcyjnym.

Kolejnym uwzględnionym kryterium zgłaszanym przez mieszkańców jest premiowanie operacji mających pozytywny wpływ na rozwój sektora rybackiego oraz turystycznego, w których lokalna społeczność widzi szansę na rozwój regionu. Kryterium tym będzie w zależności od operacji podejmowanie działalności lub rozwój działalności w tych branżach. Premiowane będą również operacje, w których wnioskodawcami będą osoby prowadzące działalność lub zatrudnione w sektorze rybackim.

W celu jak najefektywniejszego wykorzystania dostępnych środków, w kryteriach przewidziano dodatkowe punkty dla operacji zakładających wyższy niż wymagany wkład własny beneficjentów.

W kryteriach przewidziano również premiowanie operacji innowacyjnych. Definicja innowacyjności przyjęta przez LGR konsultowana była z mieszkańcami, tak aby realizowane operacje wpływały na rozwój obszaru oraz były zgodne z wizją rozwoju mieszkańców. Za operacje innowacyjne przyjmuje się operacje, które wdrażają nowy na danym obszarze lub znacząco udoskonalony produkt, usługę, proces, organizację lub nowy sposób wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych.

W przypadku operacji związanych z podejmowaniem lub rozwojem działalności jako innowacyjne uznawane będą operacje wprowadzające na rynek przez dane przedsiębiorstwo nowy towar lub usługę, lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia. Ulepszenie może dotyczyć charakterystyk technicznych, komponentów, materiałów, wbudowanego oprogramowania, bardziej przyjaznej obsługi przez użytkownika oraz innych cech funkcjonalnych. W obydwu przypadkach innowacyjność odnosić się będzie do terytorium gminy, na obszarze której realizowana jest operacja, a w przypadku gdy obejmie większy obszar, do obszaru objętego LSR.

Ustalone kryteria poddane zostały konsultacjom społecznym poprzez udostępnienie ich na stronie internetowej LGR wraz z formularzem zgłaszania uwag. Nie zgłoszone zostały żadne uwagi.

Ustanowione kryteria w sposób znaczący przyczynią się do wyboru operacji, które pozytywnie oddziaływać będą na rozwój obszaru, poprzez osiągnięcie założonych celów.

Ocena wniosków dokonywana będzie na karcie oceny która jest przejrzysta i nie odnosi się do subiektywnych odczuć oceniającego, lecz zakłada działanie zero--jedynekowe, pozwalające

obiektywnie stwierdzić spełnienie bądź niespełnienie danego kryterium i przyznanie bądź nieprzyznanie konkretnej liczby punktów. Taki sposób oceny pozwala wykluczyć działania niepożądane. Ponadto przewidziano prowadzenie rejestru interesów członków organu decyzyjnego oraz konieczność wypełniania deklaracji bezstronności, dzięki którym wykluczone będą z oceny wniosków osoby, co do których zachodzi prawdopodobieństwo subiektywności oceny z racji charakteru powiązań z wnioskodawcami. Procedury oceny wniosków zakładają każdorazowo zachowanie niezbędnych parytetów oraz założenie, iż przedstawiciele żadnego z sektorów stanowią nie więcej niż 49% liczby osób oceniających.

W celu uzyskania dofinansowania niezbędne jest osiągnięcie minimum 60% maksymalnej ilości punktów, co pozwala stwierdzić, iż realizowane będą tylko te operacje, które bezpośrednio odnoszą się do realizacji celów LSR.

Protokoły z posiedzeń dotyczących wyboru i oceny operacji, uwzględniające wyłączenia członków organu decyzyjnego, udostępniane będą do wiadomości na stronie internetowej LGR. Informacja o wyniku oceny dostępna będzie w Biurze LGR oraz dostarczana do wnioskodawcy pocztą ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Wnioskodawca w przypadku braku zgody z oceną ma prawo do wniesienia protestu.

Nabory wniosków każdorazowo ogłoszone będą na stronie internetowej LGR, stronach internetowych urzędów gmin,. Każdorazowo podany do wiadomości będzie czas naboru, termin składania oraz miejsce składania wniosków.

VII Plan działania

Plan działania LSR dla celu ogólnego 1 *Turystyczne wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych* został opracowany w sposób pozwalający na realizację przedsięwzięć przedstawionych w matrycy celów i przedsięwzięć, które wzajemnie się uzupełniają i przebiegają konsekwentnie według przedstawionego harmonogramu. Na pierwszy okres, ustalony na lata 2016–2018, przewidziano nabory wniosków na realizację 5 przedsięwzięć w: I i II półroczu 2017 r. Natomiast na drugi okres (lata 2019–2021) zaplanowano nabory wniosków na realizację 5 przedsięwzięć w: I i II półroczu 2019 r. oraz I półroczu 2020 r.

W pierwszej kolejności w latach 2016–2018 zaplanowano nabór wniosków na operacje związane z powstawaniem nowych miejsc pracy/utrzymaniem istniejących miejsc pracy lub utworzonych przedsiębiorstw w dziedzinie działalności turystycznej i okołoturystycznej, w tym przez grupę defaworyzowaną wskazaną w Strategii jako osoby do 34. roku życia. Odbywać się to będzie w szczególności poprzez przedsięwzięcia rozwijające przedsiębiorczość, związane z podejmowaniem lub rozwijaniem działalności gospodarczych. Aby wesprzeć tego typu operacje zaplanowano również nabór na projekty mające na celu tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz edukację w zakresie rybackiego dziedzictwa kulturowego. Dzięki temu zwiększony zostanie potencjał turystyczny i rekreacyjny tego obszaru, wzrośnie atrakcyjność i nasili się jego promocja oraz nastąpi wzmocnienie kapitału społecznego. Wybór w pierwszej kolejności naborów tego typu wniosków pobudzi rozwój regionu. Zwiększony potencjał LGR w kluczowych branżach oraz wzmocniony kapitał społeczny będzie stanowił podstawę do realizacji kolejnych operacji w latach 2019–2021.

Na lata 2019–2021 zaplanowano drugą pulę naboru wniosków. Ponownie przewidziano przedsięwzięcia związane z powstawaniem miejsc pracy/ utrzymaniem istniejących miejsc pracy lub z utworzeniem przedsiębiorstw poprzez tworzenie lub rozwijanie działalności gospodarczych wykorzystujących turystyczny potencjał obszaru oraz w ramach łańcuchów dostaw. Jednakże największy nacisk położono w tych latach na projekty związane z promocją, edukacją i upowszechnianiem rybackiego dziedzictwa kulturowego oraz turystyki obszaru LGR, jak również wzmocnianie jej kapitału społecznego. Dodatkowo przeprowadzone będą wydarzenia mające na celu dialog społeczny, który wzmocni rolę rybackiej społeczności oraz pomoże odpowiednio zarządzać lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalności morskiej. Działania te pozwolą na uzupełnienie realizacji celu ogólnego 1 oraz pozwolą kompleksowo podejść do rozwoju lokalnego na obszarze LGR. *Plan działania wskazujący harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu* stanowi załącznik 3 do LSR.

VIII Budżet LSR

Zatrudnienie w sektorze rybackim wg danych zawartych w formularzach RRW-19 uzyskanych z MRiRW w 2014 r. na obszarze LGR wynosiło 132 osoby, natomiast wartość produkcji wynikająca ze składanych przez rybaków formularzy RRW-19 osiągnęła 3 263 000 zł. Parametry te pozwoliły ubiegać się LGR – Rybacka Brać Mierzei o środki w wysokości 3 000 000 euro (12 000 000 zł), w tym 2 550 000 euro (10 200 000 zł) na wdrażanie LSR oraz 450 000 euro (1 800 000 zł) na funkcjonowanie.

W związku z rozstrzygnięciem konkursu budżet LGR został ustalony na kwotę 2 271 000 euro (9 084 000 zł), w tym 2 043 900 euro (8 175 600 zł) na wdrażanie LSR – w tym projekty współpracy oraz 227 100 euro (908 400 zł) na funkcjonowanie.

W związku z zapisem rozporządzenia z dnia 9 września 2016 r. Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4 Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym „Rybacko i Morze”, które umożliwiło zwiększenie budżetu na funkcjonowanie, aktualny podział środków jest następujący: 1 911 425 euro (7 645 700 zł) na wdrażanie LSR, 18 925 euro (75 700 zł) na projekty współpracy, 340 650 euro (1 362 600 zł) na funkcjonowanie.

W ramach wdrażania LSR 59% planowanej kwoty wsparcia przeznaczone zostało na utrzymanie, tworzenie miejsc pracy, lub powstanie nowych przedsiębiorstw poprzez realizację przedsięwzięć wpływających na rozwój przedsiębiorczości. Planuje się osiągnąć wskaźnik rezultatu *Liczba utworzonych miejsc pracy/ utrzymanych miejsc pracy/ utworzonych nowych przedsiębiorstw (ogółem)* w wysokości 24 w ramach celu szczegółowego 1.1 oraz 6 w ramach celu szczegółowego 1.2, co razem daje wsparcie 30 miejsc pracy. Nowe jak i utrzymane miejsca pracy i nowe przedsiębiorstwa planuje się wesprzeć w ramach przedsięwzięć związanych z działalnością gospodarczą w branży turystycznej i okołoturystycznej, w ramach działalności wykorzystujących wodny potencjał obszaru oraz w ramach tworzenia lub rozwijania łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury. Z racji obranego kierunku rozwoju w ramach wdrażania LSR na przedsięwzięcia związane z sektorem rybackim oraz z zachowaniem rybackiego dziedzictwa kulturowego zaplanowano przeznaczyć 3 153 500 zł plus 750 000 zł na tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury. Ponadto planuje się przedsięwzięcia związane z edukacją w zakresie rybactwa, które są konsekwencją zdiagnozowanych słabych stron obszaru. Działania edukacyjne mają na celu uświadomienie wagi rybołówstwa oraz faktu jego wpływu na pozostałe gałęzie gospodarki. Przewidziano również przeznaczenie środków na aktywizację społeczności ze środków dostępnych na funkcjonowanie w wysokości 50 000 zł. W ramach tych środków planuje się realizację działań zawartych w Planie komunikacji. Dokładny podział środków przedstawia załącznik nr 4 do LSR – *Budżet LSR*. Taki podział środków pozwoli osiągnąć założone w Strategii cele szczegółowe oraz ogólny, które określono w taki sposób, aby w jak największym stopniu niwelować słabe strony obszaru poprzez wykorzystanie jego potencjału.

Założenie, wyższej niż wymagana w dokumentach regulujących, kwoty na wspieranie miejsc pracy wynika z potrzeby niwelowania problemu jakim jest zbyt mała liczba miejsc pracy na obszarze LGR, wynikająca z sezonowości w turystyce i rybactwie. Wsparcie przyznawane będzie

dla operacji zakładających tworzenie lub utrzymanie całorocznych miejsc pracy, które są niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i wzrostu aktywności. Przewidziano również przedsięwzięcie skierowane do grupy defaworyzowanej, czyli osób do 34. roku życia, polegające na rozwoju przedsiębiorczości w zakresie działalności turystycznych i okołoturystycznych, mających wpływ na atrakcyjność obszaru. Przedsięwzięcie to pozwoli stwarzać atrakcyjne warunki osadnictwa poprzez zapewnienie stałego zatrudnienia i idącą za tym poprawę sytuacji ekonomicznej młodych osób, wpływającej na jakość życia.

IX Plan komunikacji

Z uwagi na partycypacyjny charakter LSR, zarówno podczas tworzenia jak i wdrażania LSR, w procesie planowania komunikacji z lokalną społecznością uwzględniono zdanie mieszkańców. Z przeprowadzonych konsultacji społecznych (badań ankietowych, wywiadów, konsultacji on-line oraz za pośrednictwem strony internetowej) wynika, iż najskuteczniejszym sposobem informowania mieszkańców jest umieszczanie informacji na stronach internetowych LGR oraz urzędów gmin. Istotna jest jednak możliwość obustronnej komunikacji, dla której najlepszym rozwiązaniem jest organizacja otwartych spotkań informacyjnych pracowników LGR z mieszkańcami. *Plan komunikacji*, stanowiący załącznik nr 5 do LSR, przedstawia założenia działań komunikacyjnych z lokalną społecznością. Uwzględniono w nim sugestie mieszkańców co do sposobów obustronnego przekazywania informacji – metody komunikacji i środki przekazu oraz docelowe efekty planowanych działań w postaci wskaźników. Zaplanowano również stosowne metody w odniesieniu do grup docelowych, przede wszystkim do grupy defaworyzowanej.

Z uwagi, iż grupą defaworyzowaną są osoby do 34. roku życia, z założenia biegle w nowoczesnych technikach informacyjno-komunikacyjnych, postanowiono kontynuować ciesząc się zainteresowaniem podczas tworzenia LSR metodę komunikacji, jaką jest możliwość konsultacji za pośrednictwem newslettera, a także przez wiadomość e-mail.

Informacje przekazywane będą poprzez umieszczanie na stronach internetowych LGR i urzędów gmin, na portalu społecznościowym oraz w regionalnych portalach internetowych.

Nie zrezygnowano również z kontynuacji informowania tradycyjnymi metodami takimi jak ogłoszenia umieszczone na tablicach informacyjnych w siedzibach instytucji użyteczności publicznej.

Aby wdrażanie LSR przebiegało sprawnie i zgodnie z założeniami planuje się regularne monitorowanie skuteczności zaplanowanych metod oraz dostosowywanie ich do potrzeb i aktualnych możliwości. Ocenie będzie podlegać jakość metod komunikacyjnych oraz doradztwa świadczonego przez pracowników LGR. W przypadku zaistnienia takiej potrzeby zastosowane zostaną odpowiednie zmiany czy też udoskonalane będą umiejętności doradcze osób udzielających pomocy. Zastrzeżenia i uwagi lokalnej społeczności będą poddawane analizie i na ich podstawie dokonywane będą ewentualne modyfikacje.

X Zintegrowanie

Zgodnie ze specyfiką podejścia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LSR ma charakter zintegrowany. Zintegrowane podejście dla przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach jej wdrażania dotyczy dwóch aspektów:

1. Zintegrowania celów i przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR zapewniających spójne i kompleksowe rozwiązania zidentyfikowanych w analizie SWOT problemów, zachowując przy tym odpowiednią kolejność realizacji przedsięwzięć oraz współpracę różnych podmiotów.
2. Zgodności celów głównych i szczegółowych LSR z dokumentami strategicznymi/planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zgodności co do celów przekrojowych zawartych w art. 63 ust. 1 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR)* na lata 2014–2020

Cele przekrojowe, o których mowa w ww. rozporządzeniu to:

- a) podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury;
- b) wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury;
- c) wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu;
- d) propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego;
- e) powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.

Poszczególne cele LSR oraz planowane w ramach ich realizacji konkretne przedsięwzięcia są spójne, powiązane ze sobą i wzajemnie się uzupełniają. Tworzą logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziałują, dając efekt synergii. W ramach zaplanowanych w LSR celów, kompleksowe podejście do rozwiązania problemu zawarto m.in. w celu szczegółowym 1.2 *Ryba najlepszym produktem obszaru LGR*, który jest odpowiedzią na niewystarczającą liczbę miejsc pracy i niską przedsiębiorczość mieszkańców oraz brak spójnej promocji obszaru. Cel ten realizowany będzie przez 6 przedsięwzięć, w ramach których m.in. zintegrowane zostaną 4 branże gospodarcze (rybactwo, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, handel hurtowy i detaliczny, działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw, zrealizowane będą działania edukacyjne oraz promocyjne. Realizacja celu szczegółowego 1.2 przyczyni się do stworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. W celu przygotowania potencjalnych beneficjentów do realizacji projektów prowadzone będą działania pokazujące możliwości rozwoju w sektorze rybackim oraz poza nim.

Cel szczegółowy 1.1 *Powstanie całorocznej infrastruktury turystycznej* i składające się na niego przedsięwzięcia rozwiązują wskazane przez mieszkańców problemy związane z nieatrakcyjną ofertą spędzania czasu wolnego oraz niedostatecznym wykorzystaniem potencjału turystycznego obszaru. Do realizacji zadań zaangażowani będą beneficjenci reprezentujący różne sektory.

Realizacja przedsięwzięć w głównej mierze przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia oraz spowoduje powstanie i utrzymanie całorocznych miejsc pracy, których brak stanowi największy problem obszaru LGR. Operacje będą polegać na rozwijaniu działalności gospodarczych oraz ich zakładaniu w preferowanych branżach zdefiniowanych w oparciu o przeprowadzoną analizę SWOT obszaru oraz konsultacje społeczne.

Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w LSR są zgodne i wpłyną na realizację celu tematycznego 8. Ich realizacja odbywać się będzie poprzez wybór operacji w oparciu o kryteria dostępu i kryteria punktowe przyznawane wnioskodawcom w trakcie oceny wniosków. Pierwszy cel *podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury* realizowany będzie poprzez projekt konkursowy dotyczący tworzenia lub rozwijania łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury. Drugi cel *wspieranie zróżnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich* realizowany będzie poprzez przedsięwzięcia konkursowe mające na celu rozwój działalności turystycznej i okołoturystycznej, a co za tym idzie tworzenia nowych miejsc pracy oraz poprzez konkurs mający na celu rozwój przedsiębiorczości z wykorzystaniem wodnego potencjału obszaru LGR. Czwarty cel *propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego* odzwierciedli się w przedsięwzięciach konkursowych, aktywizacji i projekcie współpracy związanymi z wykorzystaniem i promowaniem rybackiego dziedzictwa kulturowego na obszarze LGR. Ostatni cel *powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską* to konkurs z zakresu dialogu społecznego i udziału lokalnych społeczności w badaniu i zarządzaniu zasobami rybołówstwa, operacje własne integrujące istotne dla rozwoju lokalnego, branże oraz szeroko rozumiana edukacja społeczności terenu LGR mająca na celu ukazanie jej roli w podejściu RLKS.

Zgodność celów LSR w odniesieniu do dokumentów strategicznych przedstawia tabela 11.

Tabela 11 Zgodność celów LSR z innymi dokumentami strategicznymi¹⁷

Cel ogólny 1 Turystyczne wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych
Cel szczegółowy 1.1 Powstanie całorocznej infrastruktury turystycznej
Cel szczegółowy 1.2 Ryba najlepszym produktem lokalnym obszaru LGR
<p>Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020:   Cel strategiczny 1 – Nowoczesna gospodarka.   Cel operacyjny 1.1 Wysoka efektywność przedsiębiorstw.   Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.   Cel strategiczny 2 – Aktywni mieszkańcy.   Cel operacyjny 2.1 Wysoki poziom zatrudnienia.   Cel operacyjny 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego.   Cel strategiczny 3 – Atrakcyjna przestrzeń.   Cel operacyjny 3.3 Dobry stan środowiska.</p> <p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020:   Cel strategiczny 2 – Integrująca rola polityki społecznej.   Cel operacyjny 2.1 Skuteczny i efektywny system pomocy i integracji społecznej.   Cel operacyjny 2.2 Silny sektor ekonomii społecznej.   Cel operacyjny 2.3 Organizacje pozarządowe jako partner w realizacji zadań publicznych.</p> <p>Strategia Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2014–2024:   Obszar priorytetowy P1 Kapitał gospodarczy.   Cel strategiczny CS 1.1 – Konkurencyjna gospodarka.   Cel strategiczny CS 1.2 – Turystyka katalizatorem dynamicznego rozwoju gospodarczego.   Cel strategiczny CS 1.3 Wzrost dochodów mieszkańców i samorządów Powiatu.   Obszar priorytetowy P2 Kapitał ludzki i społeczny.   Cel strategiczny CS 2.1 Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki.   Cel strategiczny CS 2.2 Wartościowy kapitał społeczny.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów podanych w tabeli

Ponadto cel ogólny 1.0 *Turystyczne wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych* poprzez przedsięwzięcia związane z rozwojem działalności turystycznej opartej na potencjale wodnym obszaru oraz postępowaniem przedsiębiorczości opartej na aspektach środowiskowych i proinnowacyjnych wpisuje się w regionalne inteligentne specjalizacje województwa pomorskiego¹⁸:

1. ISP 1 – *Technologie off-shore i portowo-logistyczne*, poprzez nowe sposoby użytkowania zasobów morza;
2. ISP 3 – *Technologie efektywne w produkcji, przesyłce, dystrybucji i zużyciu energii paliw*, będą sprzyjać spadkowi energochłonności gospodarki i jej negatywnego oddziaływania na środowisko dzięki komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań.

¹⁷ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmiennionej formie.

¹⁸ Uchwała Nr 316/31/15 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 9 kwietnia 2015 roku w sprawie określenia obszarów Inteligentnych Specjalizacji Pomorza oraz podjęcia negocjacji w sprawie porozumień na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza.

XI Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu oraz badania ewaluacyjne są narzędziami służącymi poprawnej realizacji założeń LSR. Ich przeprowadzenie stanowi fundament do oceny funkcjonowania i prawidłowego wdrażania Strategii, a w przypadku zaistnienia takiej konieczności – do aktualizacji dokumentu. Planowane założenia monitoringu i ewaluacji poddane zostały konsultacjom społecznym. Mieszkańcy mieli możliwość wskazania jakie elementy realizacji LSR powinny być poddawane monitoringowi i ewaluacji oraz w jaki sposób powinno się je przeprowadzać. Do opracowania przedstawionych poniżej założeń w głównej mierze przyczynili się przedstawiciele sektora gospodarczego, z którymi przeprowadzono wywiad, a którzy z racji posiadanej wiedzy i doświadczenia oraz znajomości dziedziny zaproponowali wiele istotnych rozwiązań.

Celem **monitoringu** jest pozyskanie informacji na temat skuteczności metod wdrażania Strategii oraz weryfikacja jakości realizacji i określenie czy założone cele zostają osiągnięte zgodnie z założeniami. Monitoring realizacji LSR będzie uwidaczniał konieczność wprowadzania zmian i modyfikacji. Dane pozyskiwane w ramach monitoringu są podstawą do przeprowadzenia badania ewaluacyjnego. W tabeli 12 przedstawione zostały elementy jakie będą analizowane i oceniane w trakcie wdrażania LSR, wskazani zostali wykonawcy i źródła danych z metodami ich zbierania oraz czas dokonywania pomiaru.

Tabela 12 Elementy podlegające monitoringowi

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Wskaźniki realizacji LSR	Zarząd LGD	Dane własne LGR, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po podpisaniu umowy, i po realizacji operacji)	Na bieżąco	Stopień realizacji wskaźnika.
Harmonogram ogłaszanych konkursów	Zarząd LGD	Rejestr ogłoszonych konkursów	Na bieżąco	Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem konkursów LSR, ocena stopnia realizacji zadań wdrażanych w ramach LSR.
Budżet LGD	Zarząd LGD	Rejestr danych LGR	Na bieżąco	Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków zakontraktowanych.
Zainteresowanie stroną internetową LGD	Zarząd LGD	Licznik odwiedzin strony internetowej, dane od administratora strony internetowej	Na bieżąco	Skuteczność przekazywania/ uzyskiwania informacji na temat działalności LGD.
Pracownicy Biura LGD, funkcjonowanie Biura Zarządu	Zarząd LGD	Anonimowe ankiety	Na bieżąco	Ocena pracy pracowników, sposób przekazywania istotnych informacji potencjalnym beneficjentom, pomoc w rozwiązywaniu problemów, efektywność świadczonego doradztwa.

Ocenie efektów realizacji LSR służyć będzie **badanie ewaluacyjne**, którego celem jest odpowiedź na pytanie, czy założone cele zostały osiągnięte poprzez wdrażanie Strategii. Ewaluacja jest niezbędna do sprawnej realizacji LSR oraz reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego. Kluczowe kwestie odnośnie kryteriów ewaluacji to:

1. Trafność – stopień w jakim cele LSR odpowiadają zidentyfikowanym problemom i potrzebom lokalnej społeczności;
2. Efektywność/wydajność – ocena poziomu „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów;
3. Skuteczność – ocena stopnia, na ile cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte;
4. Użyteczność – stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji;
5. Trwałość – ocena faktu, czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać do zakończenia finansowania zewnętrznego oraz czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju obszaru LGR.

W tabeli 13 przedstawiono elementy, które podlegać będą analizie i ocenie w ramach ewaluacji, wskazani zostali wykonawcy i źródła danych z metodami ich zbierania oraz czas dokonywania pomiaru.

Tabela 13 Elementy podlegające ewaluacji

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Działalność LGD, pracownicy i funkcjonowanie biura	Zarząd LGD	warsztat refleksyjny zrealizowany w oparciu o przygotowane <i>zestawienia</i> danych za badany okres. Uczestnicy: m.in. pracownicy biura, przedstawiciele Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej, beneficjenci, mieszkańcy itp.	Ocena roczna za lata 2017–2022, dokonywana w pierwszym kwartale roku kolejnego.	Ocena poprawności działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie, określająca skuteczność realizowanych zadań w odniesieniu do założeń LSR.
Skuteczność promocji i aktywizacji społeczności lokalnej	Zarząd LGD	warsztat refleksyjny zrealizowany w oparciu o przygotowane <i>zestawienia</i> danych za badany okres. Uczestnicy: m.in. pracownicy biura, przedstawiciele Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej, beneficjenci, mieszkańcy itp.	Ocena roczna za lata 2017–2022, dokonywana w pierwszym kwartale roku kolejnego.	Ocena skuteczności promocji LGD oraz działań wdrażanych w ramach LSR, mierzona, jako liczba osób, które uzyskały informację na temat LGD oraz skuteczność animacji społeczności.
Stopień realizacji celów LSR – stopień realizacji	Podmiot niezwiązany z LGD	warsztat refleksyjny zrealizowany w oparciu o przygotowane <i>zestawienia</i> danych za	Ocena roczna za lata 2017-2022, dokonywana w pierwszym	Ocena celowości i trafności założeń realizowanych w ramach LSR;

wskaźników		badany okres. Uczestnicy: m.in. pracownicy biura, przedstawiciele Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej, beneficjenci, mieszkańcy itp.	kwartale roku kolejnego,	określenie stopnia realizacji poszczególnych celów.
Budżet LSR	Zarząd LGD	warsztat refleksyjny zrealizowany w oparciu o przygotowane zestawienia danych za badany okres. Uczestnicy: m.in. pracownicy biura, przedstawiciele Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej, beneficjenci, mieszkańcy itp.	Ocena roczna za lata 2017-2022, dokonywana w pierwszym kwartale roku kolejnego,	Ocena zgodności i wysokości wydatkowania środków finansowych z przyznanego budżetu na poszczególne zadania.

Źródło: Opracowanie własne

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację LSR będzie Zarząd LGR. Do zadań Zarządu należeć będzie akceptacja sprawozdań rocznych z realizacji LSR, o których mowa w § 5 ust.1 pkt 23 lit.c umowy ramowej. W sprawozdaniach będą wskazywane wymagane elementy monitoringu oraz ewaluacji.

XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zakres przedmiotowy przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) w przypadku projektów planów i programów został określony w art.46 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Ponadto w art. 47 ww. ustawy nałożono obowiązek przeprowadzenia procedury SOOŚ dla innych dokumentów, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei, w świetle zapisów art. 47 ww. ustawy, zwróciła się z wnioskiem z dnia 20 listopada 2015 r., znak: L.Dz.LGR192/2015 do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przy opracowywaniu uzgodnienia posłużono się uwarunkowaniami zawartymi w art. 49 ww. ustawy.

Po analizie założeń do strategii i przedłożonych wyjaśnień Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku w piśmie z dnia 17 grudnia 2015 r., znak: RDOŚ-Gd-WOO.410.146.2015.ASP.1., uznał iż:

- Projekt Strategii nie zalicza się do dokumentów wyszczególnionych w art. 46 pkt. 1 ww. ustawy (tzw. planistycznych);
- Zakres działania Strategii dotyczy kilku dziedzin obejmujących turystykę, rozwój społeczności lokalnej i wsparcie przedsiębiorczości. Dokument wykazuje duży stopień ogólności, nie przesądza o lokalizacji poszczególnych operacji oraz nie precyzuje konkretnych rozwiązań technicznych stosowanych przy ich realizacji. Dokument nie wyznacza zatem ram dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w art. 46 pkt. 2 ww. ustawy;
- Przedmiotowy projekt nie zalicza się do dokumentów wymienionych w art. 46 pkt. 3 ww. ustawy, gdyż realizacja zadań dotyczyć będzie obszarów zabudowanych, poza obszarami Natura 2000. Ponadto przy realizacji postanowień Strategii uwzględnione zostaną aspekty środowiskowe, które dotyczyć będą zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska poprzez uwzględnienie obowiązujących aktów prawa wspólnotowego oraz krajowego. W związku z zakresem i ogólnym charakterem projektu przedmiotowego nie przewiduje się, aby realizacja jego zapisów mogła spowodować znaczące oddziaływanie na obszary Natura 2000;
- Przedmiotowy dokument nie spełnia przesłanek art. 47 ww. ustawy, gdyż realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Ponadto wśród działań zaplanowanych w ramach Strategii, żadna z inwestycji nie będzie stanowić ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska.

Zatem, w przypadku *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność*, nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a wyrażenie stanowiska w zakresie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla omawianego dokumentu nie ma podstaw prawnych. Niemniej jednak każdorazowo przy opracowywaniu projektów konkretnych inwestycji, zostanie przeprowadzone stosownie do potrzeb postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub na obszar Natura 2000.

Spis rysunków

Rysunek 1 Obszar działania LGR Rybacka Brać Mierzei	4
---	---

Spis tabel

Tabela 1 Dane gmin wchodzących w skład LGR Rybacka Brać Mierzei	4
Tabela 2 Partycypacyjne metody tworzenia LSR z podziałem na etapy	9
Tabela 3 Wskaźniki przedsiębiorczości w Polsce, województwie pomorskim oraz na obszarze LGR w 2009 i 2014 r.	14
Tabela 4 Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym w Polsce, województwie pomorskim i na obszarze LGR w latach 2009–2014.....	16
Tabela 5 Analiza SWOT	23
Tabela 6 Matryca celów i przedsięwzięć	29
Tabela 7 Przedsięwzięcia oraz typy operacji możliwe do realizacji w ramach LSR.....	33
Tabela 8 Wskaźniki przypisane do celów ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięć	38
Tabela 9 Tabelaryczna matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników	41
Tabela 10 Koszty bieżące – podział i wskaźniki	45
Tabela 11 Zgodność celów LSR z innymi dokumentami strategicznymi	54
Tabela 12 Elementy podlegające monitoringowi.....	55
Tabela 13 Elementy podlegające ewaluacji	56
Tabela 14 Metody komunikacji w zależności od grupy docelowej, w tym grupy defaworyzowanej wraz z efektami działań.....	69
Tabela 15 Metody komunikacji planowane do wykonania na różnych etapach wdrażania LSR.....	72

Spis wykresów

Wykres 1 Struktura ludności według płci i wieku na obszarze LGR w 2014 r.	11
Wykres 2 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności w Polsce, województwie pomorskim oraz na obszarze LGR w 2014 r.....	12
Wykres 3 Dochód podatkowy gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2013 r. – porównanie średniej.....	13
Wykres 4 Osoby objęte opieką społeczną w przeliczeniu na 1 000 ludności, Polsce, w województwie pomorskim i na obszarze LGR w latach 2009–2014.....	18

Bibliografia

1. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departament Rybołówstwa, Centrum Monitorowania Rybołówstwa.
2. Polska Klasyfikacja Działalności 2007, *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności* (Dz. U. z 2007 r. Nr 251 poz. 1885 z późn. zm.).
3. Portal Turystyczno Informacyjny Krynica Morska, krynica-morska.com.
4. Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014–2020, strona internetowa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PO-RYBY-2014-2020
5. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego* (Dz. Urz. UE L 149 z 20.05.2014).
6. Sprawozdanie o wynikach ekonomicznych statku rybackiego w roku 2014. Formularz RRW-19.
7. Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska Natura 2000, natura2000.gdos.gov.pl.
8. Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl.
9. Strona internetowa Ministerstwa Finansów, mf.gov.pl.
10. Strona internetowa Polska Niezwykła, polskaniezwykla.pl.
11. Strona internetowa Urzędu Gminy w Cedrach Wielkich, cedry-wielkie.pl.
12. Strona internetowa Urzędu Gminy w Ostaszewie, ostaszewo.pl.
13. Strona internetowa Urzędu Gminy w Pruszczu Gdańskim, pruszczgdanski.pl.
14. Strona internetowa Urzędu Gminy w Stegnie, stegna.pl.
15. Strona internetowa Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim, miastonowydwor.pl.
16. *Uchwała Nr 316/31/15 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 9 kwietnia 2015 roku w sprawie określenia obszarów Inteligentnych Specjalizacji Pomorza oraz podjęcia negocjacji w sprawie porozumień na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza.*
17. *Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym* (Dz. U. z 2015 r. poz. 652).
18. Wielkości wyładunków ryb w 2014 r. wg danych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Załączniki

Załącznik 1 *Procedura aktualizacji LSR*

Załącznik 2 *Procedura monitoringu i ewaluacji*

Załącznik 3 *Plan działania wskazujący harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu*

Załącznik 4 *Budżet*

Załącznik 5 *Plan komunikacji*

Załącznik 1 Procedura aktualizacji LSR

§1

Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność zwanej dalej LSR, może nastąpić w związku z:

1. zmianą danych dotyczących obszaru LSR;
2. zmianą przepisów dotyczących LSR;
3. potrzebą zastosowania zaleceń z kontroli, oceny, monitoringu i/lub ewaluacji LSR / LGR.

§2

Aktualizacja LSR może nastąpić na wniosek:

1. Rady LGR,
2. Komisji Rewizyjnej LGR,
3. Zarządu LGR,
4. grupy liczącej powyżej 10% wszystkich członków LGR,
5. grupy liczącej nie mniej niż 100 mieszkańców obszaru objętego LSR.

§3

Organem LGR uprawnionym do aktualizacji LSR jest Zarząd.

§4

W terminie 30 dni Zarząd LGR przyjmuje stanowisko w sprawie zgłoszonego wniosku o aktualizację LSR oraz określa zakres i harmonogram dalszych działań.

§5

Projekt zmiany LSR musi zostać poddany konsultacjom społecznym, poprzez zamieszczenie zmienianych części LSR wraz z uzasadnieniem na stronie internetowej LGR na co najmniej 7 dni przed ich zatwierdzeniem przez Zarząd

Załącznik 2 Procedura monitoringu i ewaluacji

§1 Wprowadzenie

Warunkiem efektywnego wdrażania Strategii jest stworzenie procedur, które umożliwią obserwację efektów realizacji Strategii oraz pozwolą na ich ewentualną korektę. Prowadzenie takich działań umożliwi efektywne planowanie, okresową ocenę i aktualizację zapisów dokumentu, zgodnie ze zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi i zdiagnozowanymi potrzebami społeczności lokalnej. Dokument obejmuje działania związane z bieżącym monitorowaniem realizacji Strategii oraz jej okresową ewaluacją.

§2 Definicje i skróty

W celu określenia zakresu prowadzonych badań, przyjęto następujące skróty i definicje:

- a. **Ewaluacja** – to obiektywna ocena działań na wszystkich etapach prac. Powinna dostarczać rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Ewaluacja to działanie prowadzone okresowo. Ewaluacja ma służyć do weryfikacji sposobu wdrażania LSR.
- b. **Ewaluacja wewnętrzna- uzupełnienie monitoringu o konieczną interpretację przyczyn ewentualnych problemów, ocenę i rekomendację działań.** Ewaluacja wewnętrzna powinna być realizowana w oparciu o tzw. warsztat refleksyjny
- c. **Warsztat refleksyjny- spotkanie m.in. pracowników biura, członków Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej, członków Walnego Zgromadzenia, beneficjentów działań, mieszkańców itp. wykorzystujące narzędzia o charakterze refleksyjno-analitycznym, przeprowadzane na początku każdego roku kalendarzowego.**
- d. Ewaluacja zewnętrzna- zlecona zewnętrznym niezależnym ewaluatorom w latach 2020-2022.
- e. **Monitoring** – to regularne jakościowe i ilościowe pomiary lub obserwacje zjawisk. Zgromadzone dane umożliwiają podjęcie działań w kierunku osiągnięcia założonych celów. Monitoring to działanie bieżące, uwzględnione w zapisach Strategii, pozwalające ją realizować.
- f. **Procedura** – określona reguła postępowania.
- g. **Sprawozdanie z realizacją LSR- sprawozdanie roczne składane na formularzu udostępnionym przez Zarząd Województwa zgodnie z zobowiązaniem wynikającym z § 5 ust 1 pkt 3 lit.c umowy ramowej LGR, zawierające elementy podlegające monitoringowi i ewaluacji.**
- h. **Strategia** – Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.
- i. **Strona internetowa** – strona internetowa Lokalnej Grupy Rybackiej
- j. **Raport końcowy-** wyniki badań przeprowadzonych przez ewaluatorów zewnętrznych.

§3 Opis procedury monitoringu

1. Monitoring LSR prowadzony jest na bieżąco.
2. Organem uprawnionym do realizacji procedury monitoringu jest Zarząd LGR, chyba że dokonano delegowania tych zadań na inny organ LGR/pracowników Biura Stowarzyszenia.
3. Monitoring przeprowadza się na podstawie: danych przekazanych przez beneficjenta, anonimowych badań ankietowych, rejestrów danych prowadzonych przez LGR, w tym

rejestrów ogłoszonych konkursów oraz licznika odwiedzin strony internetowej na podstawie danych uzyskanych od jej administratora.

4. Monitoring obejmuje:
  - a. Zebranie danych na temat: wskaźników realizacji LSR, harmonogramu ogłaszanych konkursów, budżetu LGR, liczby osób odwiedzających stronę internetową, pracowników Biura LGR oraz funkcjonowania Biura Stowarzyszenia.
  - b. Ocenę zebranych informacji w stosunku do założonych wartości.
  - c. Umieszczenie danych z monitoringu w formularzu Sprawozdania z realizacji LSR, zatwierdzenie Sprawozdania przez Zarząd LGR i przekazanie do Zarządu Województwa.
5. Monitoring prowadzony będzie w oparciu o następujące zasady: cykliczność obserwacji, ujednoczenie metod pomiaru i obserwacji, unifikacja interpretacji wyników.

§4 Opis procedury ewaluacji

1. Organem uprawnionym do realizacji procedury ewaluacji jest Zarząd LGR chyba, że dokonano delegowania tych zadań na inny organ LGR/pracowników Biura Stowarzyszenia
2. **Ewaluacja wewnętrzna** (bieżąca, realizowana samodzielnie)
  - a. Corocznie w latach 2017–2022, dokonywana na początku każdego roku kalendarzowego i dotyczyć będzie: oceny działalności LGR, pracowników i funkcjonowania Biura; skuteczności promocji i aktywizacji społeczności lokalnej; harmonogramu rzeczowo-finansowego LSR, stopnia realizacji wskaźników, oraz budżetu LSR
  - b. Ewaluacja wewnętrzna będzie realizowana w oparciu o organizację spotkania otwartego o charakterze refleksyjno-analitycznym **tzw. warsztat refleksyjny**. 3 dni przed spotkaniem uczestnicy warsztatu będą mogli zapoznać się z materiałami przygotowanymi przez pracowników dotyczącymi m.in. realizacji finansowej LSR i rzeczowej (osiągnięte wartości wskaźników), funkcjonowania LGD i biura (m.in. działania informacyjno- promocyjne-doradcze, funkcjonowanie partnerstwa i organów LGD). Materiały te będą udostępnione na stronie internetowej LGR.
  - c. Biuro LGR organizuje 5- godzinny warsztat na temat realizacji LSR i o działaniach LGD w minionym roku. W warsztacie wezmą udział pracownicy biura, przedstawiciele Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej, beneficjenci, mieszkańcy obszaru.
  - d. Dyskusja powinna dotyczyć m.in kwestii:
    - Terminowości realizacji finansowej i rzeczowej LSR- czy można ją uznać za zadawalającą?;
    - Osiągania wskaźników w zaplanowanym czasie;
    - Czy stosowane kryteria wyboru spełniają swoją rolę;
    - W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów w LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do określenia skuteczności interwencyjnej strategii;
    - Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów;
    - Skuteczność działania biura LGD (działania animacyjne, informacyjno-promocyjne, doradcze);

- Zmiany jakie należy wprowadzić w działaniach LGR, by skuteczniej realizować cele LSR.
- e. Podsumowanie warsztatu refleksyjnego w postaci syntetycznych odpowiedzi na poruszane zagadnienia oraz informacji na temat wdrożenia rekomendacji, będzie elementem sprawozdania rocznego składanego przez LGR do SW zgodnie z zobowiązaniem umowy ramowej.

3. Ewaluacja zewnętrzna (zlecona zewnętrznym ewaluatorom)

- a. Realizacja badania będzie odbywać się jednokrotnie, w latach 2020-2022;
- b. Ewaluację zewnętrzną przeprowadzi niezależny ewaluator. Wykonawca powinien dysponować udokumentowanym doświadczeniem w realizacji badań ewaluacyjnych oraz dysponować odpowiednią kadrami.
- a. Ewaluacja zewnętrzna zostanie zakończona Raportem końcowym, który będzie umieszczony na stronie internetowej LGR.

Załącznik 3 Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu

CEL OGÓLNY 1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022 -2023			RAZEM 2016-2023		Program	Podziałanie/ zakres Programu
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie(zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie (zł)		
Cel szczegółowy 1.1 Powstanie całorocznej infrastruktury turystycznej														
1.1.1 Całoroczne produkty turystyczne	Liczba wspartych podmiotów	5 szt.	63	938 000	3 szt.	100	562 000	-	-	-	8	1 500 000	PO RYBY	Realizacja LSR
1.1.2 Działalność turystyczna i okołoturystyczna	Liczba wspartych podmiotów	3 szt.	100	500 000	-	-	-	-	-	-	3	500 000	PO RYBY	Realizacja LSR
1.1.3 Działalność turystyczna i okołoturystyczna – prowadzona przez osoby do 34. roku życia (grupa defaworyzowana)	Liczba wspartych podmiotów	3 szt.	100	500 000	-	-	-	-	-	-	3	500 000	PO RYBY	Realizacja LSR
1.1.4 Wykorzystanie wodnego potencjału obszaru	Liczba wspartych podmiotów	4 szt.	40	554 300	6 szt.	100	737 900	-	-	-	10	1 292 200	PO RYBY	Realizacja LSR
1.1.6 Tworzenie, rozwój, wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej przeznaczonej na użytek publiczny, historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	Liczba nowopowstałej i/lub rozwiniętej infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej	8 szt.	100	2 400 000	-	-	-	-	-	-	8	2 400 000	PO RYBY	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.1				4892300			1 299 900			0		6 192 200		
Cel szczegółowy 1.2 Ryba najlepszym produktem lokalnym obszaru LGR														

1.2.1 Dialog społeczny i udział lokalnych społeczności w badaniu i zarządzaniu zasobami rybołówstwa	Liczba wydarzeń	-	-	-	1 szt.	100	50 000	-	-	-	1	50 000	PO RYBY	Realizacja LSR
1.2.2 Edukacja w zakresie rybackiego dziedzictwa kulturowego dla rozwoju regionu	Liczba wydarzeń	2 szt.	20	10 000	3 szt.	30	15 000	5 szt.	100	25 000	10	50 000	PO RYBY	Aktywizacja
1.2.3 Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego	Liczba wydarzeń	-	-	-	10 szt.	100	653 500	-	-	-	10	653 500	PO RYBY	Realizacja LSR
1.2.4 Wymiana doświadczeń partnerów projektu w sprawach istotnych dla sektora rybackiego w Polsce, Szwecji i Niemczech	Liczba wydarzeń	2 szt.	100	45 000	-	-	-	-	-	-	2	45 000	PO RYBY	Współpraca
1.2.5 Tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów sektora rybołówstwa, rybactwa śródlądowego i akwakultury	Liczba wspartych podmiotów	-	-	-	6 szt.	100	750 000	-	-	-	6	750 000	PO RYBY	Realizacja LSR
1.2.6 Rozwój i udoskonalanie północnego szlaku rybackiego	Liczba wydarzeń	1 szt.	100	30700	-	-	-	-	-	-	1	30700		
Razem cel szczegółowy 1.2				85 700			1 468 500			25 000		1 579 200		
Razem cel ogólny 1.0				4 978 000			2 768 400			25 000		7 771 400		
Razem LSR				4 978 000			2 768 400			25 000		7 771 400		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR													% budżetu poddziałania Realizacja LSR	
												4 542 200	59	

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik 4 Budżet

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)				7 645 700		7 645 700
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)				75 700		75 700
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)				1 312 600		1 312 600
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)				50 000		50 000
Razem				9 084 000		9 084 000

Załącznik 5 Plan komunikacji

Tabela 14 Metody komunikacji w zależności od grupy docelowej, w tym grupy defaworyzowanej wraz z efektami działań

Cel działań komunikacyjnych	Działania i środki przekazu Sposób dotarcia do grupy docelowej/defaworyzowanej	Grupa docelowa/ defaworyzowana działań komunikacyjnych	Efekty działań komunikacyjnych
Poinformowanie o rozpoczęciu realizacji LSR, planowanych działaniach i możliwościach dofinansowania	<ul style="list-style-type: none"> - Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w siedzibach instytucji użyteczności publicznej. - Artykuły na stronie internetowej LGR, stronach internetowych urzędów gmin z linkiem do www LGR, profilu LGR na portalu społecznościowym. - Przekazywanie informacji przez Newslettera. - Przekazywanie informacji podczas wydarzeń na obszarze LGR - Ankiety oceniające poziom zadowolenia z działań informacyjnych i doradczych. - Prowadzenie doradztwa i informowanie w siedzibie LGR. - Kontakt z grupami docelowymi za pośrednictwem, rozmów telefonicznych, wiadomości e-mail. - Materiały informacyjne prezentowane na portalach internetowych. - Spotkanie dla grupy defaworyzowanej. 	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, rybacy, członkowie organizacji pozarządowych (działacze społeczni), grupy defaworyzowane (osoby do 34 roku życia).	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost wiedzy grup docelowych na temat założeń LSR, - wzrost wiedzy grup docelowych na temat możliwości pozyskania środków na realizację projektów, przygotowanie się do ogłaszanych konkursów.
Podsumowanie dotychczas zrealizowanych działań oraz przedstawienie działań planowanych	<ul style="list-style-type: none"> - Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w siedzibach instytucji użyteczności publicznej. - Artykuły na stronie internetowej LGR, stronach internetowych urzędów gmin z linkiem do www LGR, profilu LGR na portalu społecznościowym. - Przekazywanie informacji przez Newslettera. - Przekazywanie informacji podczas wydarzeń na obszarze LGR - Ankiety oceniające poziom zadowolenia z działań informacyjnych i doradczych. - Prowadzenie doradztwa i informowanie w siedzibie LGR. - Kontakt z grupami docelowymi za pośrednictwem, rozmów telefonicznych, wiadomości e-mail. - Materiały informacyjne prezentowane na portalach internetowych. - Spotkanie dla grupy defaworyzowanej. 	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, rybacy, członkowie organizacji pozarządowych (działacze społeczni), grupy defaworyzowane (osoby do 34 roku życia).	<ul style="list-style-type: none"> - Podnoszenie wiedzy w zakresie realizacji projektów oraz planowanych dalszych działań, - poprawa funkcjonowania LGR dzięki informacjom zwrotnym, - kontrola, sprawniejsze i efektywniejsze, adekwatne do potrzeb grup docelowych, w tym defaworyzowanej, wdrażanie LSR poprzez uzyskanie informacji zwrotnych, - dostosowane do potrzeb prowadzenie działań

			informacyjnych.
Podsumowanie realizacji LSR	<ul style="list-style-type: none"> - Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w siedzibach instytucji użyteczności publicznej. - Artykuły na stronie internetowej LGR, stronach internetowych urzędów gmin z linkiem do www LGR, profilu LGR na portalu społecznościowym. - Przekazywanie informacji przez Newslettera. - Przekazywanie informacji podczas wydarzeń na obszarze LGR. - Ankiety oceniające poziom zadowolenia z działań informacyjnych i doradczych. - Materiały informacyjne prezentowane na portalach internetowych. Spotkanie dla grupy defaworyzowanej. 	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, rybacy, członkowie organizacji pozarządowych (działacze społeczni), grupy defaworyzowane (osoby do 34 roku życia).	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost świadomości grup docelowych na temat wdrożonej LSR, - poznanie opinii wszystkich grup na temat poprawnej realizacji LSR oraz działalności LGR.
Poinformowanie o planowanym konkursie	<ul style="list-style-type: none"> - Artykuły na stronie internetowej LGR, stronach internetowych urzędów gmin z linkiem do www LGR, profilu LGR na portalu społecznościowym. - Przekazywanie informacji przez Newslettera. - Szkolenia dla potencjalnych beneficjentów (grupy docelowej) konkursu. - Materiały informacyjne prezentowane na portalach internetowych. - Spotkanie dla grupy defaworyzowanej. 	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, rybacy, członkowie organizacji pozarządowych (działacze społeczni), grupy defaworyzowane (osoby do 34 roku życia).	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowanie grup docelowych, w tym defaworyzowanej do realizacji planowanych operacji, - przygotowanie LGR do efektywniejszego planowania kolejnych konkursów i prowadzenia niezbędnych działań informacyjno-edukacyjnych, - zweryfikowanie stosowanych metod komunikacji.
Poinformowanie o wynikach konkursu	<ul style="list-style-type: none"> - Informacja na stronie internetowej LGR, stronach internetowych urzędów gmin z linkiem do www LGR, profilu LGR na portalu społecznościowym. - Przekazywanie informacji przez Newslettera, oraz osobom, które złożyły wnioski poprzez korespondencję elektroniczną lub pocztą tradycyjną. 	Wnioskodawcy, mieszkańcy, przedsiębiorcy, rybacy, członkowie organizacji pozarządowych (działacze społeczni), grupy defaworyzowane (osoby do 34 roku życia).	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowanie grup docelowych, w tym defaworyzowanej, do realizacji planowanych operacji, - przygotowanie LGR do efektywniejszego planowania kolejnych konkursów

			<p>i prowadzenia niezbędnych działań informacyjno-edukacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zweryfikowanie stosowanych metod komunikacji.
<p>Poinformowanie o planowanych i dokonanych zmianach LSR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Informacja na stronie internetowej LGR, stronach internetowych urzędów gmin z linkiem do www LGR, profilu LGR na portalu społecznościowym. - Przekazywanie informacji przez Newslettera. 	<p>Mieszkańcy, przedsiębiorcy, rybacy, członkowie organizacji pozarządowych (działacze społeczni), grupy defaworyzowane (osoby do 34 roku życia).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aktualizacja dokumentu dostosowana do potrzeb grup docelowych, - poznanie aktualnych potrzeb i problemów, - dostosowanie elementów LSR do bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej grup docelowych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15 Metody komunikacji planowane do wykonania na różnych etapach wdrażania LSR

Lp.	Metody komunikacji	Osiągany wskaźnik	Wartość wskaźnika za okres 2016-2023
1.	Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w siedzibach instytucji użyteczności publicznej.	Liczba instytucji, w których umieszczono ogłoszenie	14
2.	Artykuły na stronie internetowej LGR.	Liczba wejść na stronę internetową z artykułem	25 000
3.	Artykuły na stronach internetowych urzędów gmin z linkiem do www LGR.	Liczba stron internetowych urzędów gmin na których umieszczono artykuł z linkiem do www LGR.	7
4.	Artykuły na profil LGR na portalu społecznościowym.	Liczba osób, które zobaczyły artykuł	10 000
5.	Newsletter – wysłanie informacji.	Ilość osób zapisanych do newslettera, do których została wysłana informacja	68
6.	Prezentacja informacji podczas wydarzeń na obszarze LGR.	Liczba wydarzeń	52
7.	Ankiety oceniające poziom zadowolenia z działań informacyjnych i doradczych.	Ilość wypełnionych ankiet	600
8.	Informacja i doradztwo w siedzibie LGR.	Liczba osób korzystająca z doradztwa	500
9.	Kontakt poprzez rozmowę telefoniczną.	Liczba osób	600
10.	Kontakt poprzez wiadomość e-mail.	Liczba osób	700
11.	Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów.	Ilość osób uczestniczących w szkoleniach	170
12.	Materiał informacyjny w portalach internetowych obejmującej obszar LSR.	Potencjalna liczba odbiorców	9000
13.	Spotkanie dla grup defaworyzowanych określonych w LSR	Liczba spotkań	14

Źródło: Opracowanie własne